

KÖLTSÉGVETÉSI
TANÁCS

MAGYAR
KÖZTÁRSASÁG

TÁJÉKOZTATÓ

Technikai kivetítés és a költségvetési szabályok számszerűsítése 2011-2012

2009. október 21.

Az elemzés szerzői:

Baksa Dániel, Benk Szilárd, Berki Tamás, Drabant Béla, Fehér Csaba, Gerner Viktória, Gyöngyösi Zsolt, Jakab M. Zoltán, Jankovics László, Kiss Sándor Csanád, Marczell Kinga, Munkácsi Zsuzsa, Dr. Nyikos Györgyi, Romhányi Balázs, Veress Gábor Balázs

Az elemzés a 2009. október 14-ig rendelkezésre álló információkat veszi figyelembe.

Bevezetés

A Költségvetési Tanács a takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény 7. § (2) bekezdésének b) pontja alapján a költségvetési adatokra vonatkozóan technikai kivetítést készít. Ugyanezen szakasz a) pontja szerint makrogazdasági előrejelzéseket készít, a g) pont alapján tájékoztathatja az Országgyűlés költségvetési ügyekben feladatkörrel rendelkező bizottságát a költségvetési fegyelem megtartását és az államháztartás átláthatóságát célzó jogszabály-alkotási javaslatairól.

A Költségvetési Tanácsnak a technikai kivetítéseket 2010. július 1-jétől kell készítenie, azonban úgy döntött, hogy a törvényben meghatározott határidőt megelőzően is ellátja e feladatát és 5/2009 (X.19.) határozatával elfogadta a „Tájékoztató: *Technikai kivetítés és a költségvetési szabályok számszerűsítése (2011-2012)*” című anyagot.

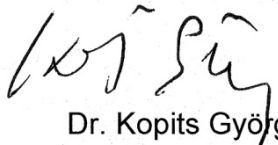
A Költségvetési Tanács jelen tájékoztatóban számításokat közöl 2011-12-re és értékeli a kormány középtávú makrogazdasági és költségvetési prognózisainak megalapozottságát.

Jelen költségvetési tanácsi elemzés – a törvény felhatalmazásával összhangban – a Költségvetési Tanács 2009. szeptember 25-én közzétett kiadványában („*Jelentés a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló törvénytervezetről*”) megfogalmazott módszertan alapján

- makrogazdasági előrejelzést ad és értékeli a 2010. évi költségvetési törvényjavaslatban szereplő középtávú makropályát;
- számszakilag és kockázati szempontból értékeli a 2010. költségvetési törvényjavaslat 2011-12-re vonatkozó költségvetési tervszámait;
- vizsgálja a takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény rendelkezéseinek érvényesülését a törvényjavaslatban.

A tájékoztató Módszertani függelékében a szeptemberi kiadványban közölt részletes költségvetési módszertani leírások kiegészítései találhatóak.

Budapest, 2009. október 21.

Dr. Kopits György

Az MKKT eddigi kiadványai

A Költségvetési Tanács véleménye a módosító javaslatokról - 2009. október 16.

http://www.mkkt.hu/download/000/075/MKKT_velemenye_a_modosito_javaslatokrol.pdf

Jelentés a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló törvénytervezetről - 2009. szeptember 25.

http://www.mkkt.hu/download/000/067/Jelentes_a_Magyar_Koztarsasag_2010_evi_koltsegyeteserol_szolo_torvenytervezetrol_2009.09.25.pdf

Elemzés a makrogazdasági kilátásokról és a költségvetési kockázatokról - 2009. augusztus 18.

<http://www.mkkt.hu/download/000/032/K%C3%B6lts%C3%A9gvet%C3%A9si%20Tan%C3%A1cs%20kiadv%C3%A1nya.pdf>

A Költségvetési Tanács DSGE modelljének rövid leírása - 2009. augusztus 18.

http://www.mkkt.hu/download/000/035/Modelle%C3%ADr%C3%A1s_F%C3%BCggel%C3%A9k.pdf

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	3
Az MKKT eddigi kiadványai.....	4
1. Összefoglaló.....	6
2. Makrogazdasági kilátások.....	8
3. A 2011-2012-re vonatkozó költségvetési előirányzatok értékelése.....	12
Költségvetési módszertani függelék.....	27
I. Bevételek.....	27
I. 1. Gazdálkodó szervezetek befizetései.....	27
I. 1. 1. Társasági nyereségadó és különadó.....	27
I. 1. 2. Egyszerűsített vállalkozói adó.....	28
I. 1. 3. Cégaadó.....	29
I. 1. 4. Hitelintézeti járadék.....	30
I. 1. 5. Vám és cukorágazati hozzájárulás.....	30
I. 1. 6. Egyéb vállalati befizetések és kisadók.....	31
I. 1. 7. Egyéb központosított bevételek.....	34
I. 2. Társadalombiztosítási járulékok.....	34
I. 2. 1. Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei.....	34
I. 2. 2. Egészségbiztosítási Alap.....	36
I. 2. 3. Munkaerőpiaci Alap.....	38
I. 3. Fogyasztáshoz kapcsolt adók.....	40
I. 3. 1. Általános forgalmi adó.....	40
I. 3. 2. Jövedéki adó.....	41
I. 3. 3. Regisztrációs adó.....	42
I. 4. Lakossági befizetések.....	43
I. 4. 1. Személyi jövedelemadó és különadó.....	43
I. 4. 2. Illetékek.....	46
I. 4. 3. Vagyonadó.....	47
I. 4. 4. Adóbefizetések.....	48
II. Kiadások.....	49
II. 1. Családi támogatások és egyéb szociális juttatások.....	49
II. 1. 1. Anyasági támogatások.....	49
II. 1. 2. Gyermekgondozási segély (GYES).....	49
II. 1. 3. Családi pótlék.....	51
II. 1. 4. Gyermeknevelési támogatás.....	52
II. 1. 5. Gyermekgondozási díj (GYED).....	53
II. 1. 6. Terhességi-gyermekágyi segély (TGYÁS).....	56
II. 1. 7. Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások.....	57
II. 1. 8. Különféle jogcímen adott térítések.....	58
II. 2. Passzív támogatások (álláskeresési támogatások).....	58
II. 3. Táppénz.....	60
II. 4. Nyugdíjkiadások.....	60
II. 4. 1. Öregségi nyugdíj.....	60
II. 4. 2. Rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj.....	62
II. 4. 3. Hozzá tartozói nyugellátások.....	62
II. 5. Hozzájárulás az EU költségvetéséhez.....	63
II. 6. MNB-vel kapcsolatos elszámolások.....	65
II. 7. Kamatfüggő tételek.....	68
Ábrák és táblázatok jegyzéke.....	74

1. Összefoglaló

A 2011-2012-es évekre vonatkozó előrejelzésünkben 3%-ot alig meghaladó GDP növekedéssel számoltunk. Ez alacsonyabb a kormány által prognosztizált 4% körüli ütemnél. Pesszimistább előrejelzésünket több tényező is indokolja. Ahogyan már a szeptemberi Jelentésünkben is megfogalmaztuk, a magyar gazdaságot a pénzügyi válság egy növekedési problémákkal és külső sérülékenységgel jellemzett helyzetben érte. Két fontos kockázat egyszerre jelentkezik: a válság közép- és hosszabb távon visszafogja a beruházásokat, ugyanakkor a fejlett országok megemelkedő államadósság-szintje a külső konjunktúrát, ezáltal a hazai nettó exportot fékezi. Mindkét tényező alacsonyabb gazdasági növekedést von maga után.

Előrejelzésünkben a jegybank olyan monetáris politikát folytat, amelyben az infláció 2 év alatt fokozatosan eléri az inflációs célt. A kormány feltételezése, miszerint az infláció középtávon is alulmúlja az inflációs célt, nincs összhangban a jegybank céljával és várható viselkedésével.

A külső költségvetési tételekre vonatkozó technikai kivetítéseinket alapvetően a szeptemberi elemzésünkben közölt módszertanok alapján készítettük. Becslési eljárásainkat néhány esetben kiegészítettük annak érdekében, hogy a 2011-12-ben érvényesülő változásokat is figyelembe tudjuk venni. Önálló tételként jelenik meg a külső tételek között az MNB veszteségének elszámolása. Ez számításaink szerint a 2010. évi költségvetési egyenleget még nem befolyásolja, de a következő években hozzávetőleg a GDP 0,4%-ával rontja a deficitmutatót (a kormányzat nem számol ezen a soron kiadással egyik évben sem). Elemzésünkben részletes számításokat közlünk a kamatbevételekre és -kiadásokra is.

Az elsődleges és teljes egyenlegekre adott előrejelzéseink mögött alapvető feltételezés, hogy a kormányzat belső tételekre vonatkozó tervszámai megalapozottak.

Míg 2010-re a rövidtávon optimistább makropálya következtében a kormányzati tervszámokhoz közel eső egyenleggel számolunk, addig 2011-re és 2012-re a hivatalos ESA-95 szerinti deficitcél 0,7-0,7%-os túllépését prognosztizáljuk a külső tételekre és a kamattételekre adott technikai kivetítésünk alapján. Ennek háttérében az MNB fentebb jelzett veszteségtérítésével kapcsolatos többletkiadáson túlmenően az áll, hogy a kormányzati becslésekhez képest rendre kisebb bevétellel számolunk fogyasztási adókból és személyi jövedelemadóból. Ráadásul az állami vállalatok eredményével kapcsolatos államháztartási elszámolási szabályok következetes alkalmazása akár a GDP több tized százalékpontjával is tovább ronthatja az Áht. szerinti egyenleget (erre a tényezőre már 2010 kapcsán is felhívtuk a figyelmet).

Összességében – további intézkedések hiányában – akkor sem tartjuk elérhetőnek a 2011-12-re tervezett hivatalos egyenlegcélokat, ha a belső tételekre korábbi elemzéseinkben megfogalmazott negatív kockázatok realizálódását sikerülne elkerülni.

A Költségvetési Tanács elvégezte a szükséges számításokat a takarékos állami gazdálkodásról és a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény (KF tv.) 3. §-ában meghatározott költségvetési szabályokból a 2011. évi, illetve 2012. évi költségvetésekre vonatkozó egyenleg korlátok meghatározásához. **Az eredmények szerint a költségvetési törvényjavaslat 5. §-ában javasolt – helytelenül a GDP-arányában kifejezett – egyenleg korlátok jelentősen eltérnek a KF tv-ből következő értékektől. A kormány által javasolt 2011. évi belső egyenleg követelmény mintegy 330 milliárd Ft-tal lazább, a 2012. évi elsődleges egyenleg cél pedig mintegy 115 milliárd Ft-tal szigorúbb annál, mint ami a KF tv-ből következik.**

2. Makrogazdasági kilátások

Szeptember 25-i Jelentésünkben részletesen kifejtettük a magyar gazdaság makrogazdasági kilátásaira vonatkozó előrejelzésünket. Helyzetmegítélésünk azóta nem változott.¹ Jelen anyagunkban elsősorban a középtávú kilátásokra és az azokat övező főbb kockázati tényezőkre fordítunk figyelmet.

2011-2012-es előrejelzésünkben 3%-ot alig meghaladó GDP növekedéssel számoltunk, amely elmarad a kormány által prognosztizált 4% körüli ütemtől. A pesszimistább növekedési előrejelzésünket több tényező is indokolja.

Egyfelől, a magyar gazdaság növekedése már hosszabb ideje mutat lassulást. A gazdaságot már a finanszírozási nehézségek bekövetkezte – 2008 – előtt is alacsony beruházási ráta, lassuló termelékenység-bővülés, a magánszektor gyors eladósodása melletti élénk fogyasztási kereslet-növekedés jellemezte. Becsléseink szerint a gazdaság „potenciális növekedése” 2 % körüli szintre lassult², a 2006-2007-es stabilizációs intézkedések ezen a folyamaton nem javítottak, sőt a kiigazítás szerkezete a középtávú növekedési potenciál szempontjából még rontott is a helyzeten. Mivel az akkori 4% körüli növekedési ütem jelentős egyensúlytalansággal párosult, a hosszú távon fenntartható ütemet meghaladta.

Másfelől, ebben a lassú növekedési potenciállal jellemzett helyzetben érte a magyar gazdaságot 2008-ban a világméretű gazdasági és pénzügyi válság és léptek fel az ahhoz kapcsolódó finanszírozási problémák. Az egyensúlytalanság következtében sem a monetáris, sem a fiskális politikát nem lehetett alkalmazni a recessziós hatások tompítására. A válság egyik következménye az, hogy a befektetők csak egy fenntarthatóbb, alacsonyabb folyó fizetési mérleg hiány szintet és adósságszintet tolerálnak majd, amely hosszabb távon is csökkentőleg hat a beruházásokra és a fogyasztásra. Az egyensúlytalanság kezelésére 2009 közepén a kormányzat számos intézkedést hozott, amelyek a becsléseink szerint rövid távon növekvő inflációt, hosszabb távon viszont egyszeri, 1-1,5%-os kibocsátási szint-emelkedést eredményeznek.

Az adó-járadék átrendező intézkedések valamelyest hozzájárulhatnak egy magasabb kibocsátási szinthez, a gazdaság hosszabb távú növekedési kilátásait azonban más tényezők visszavethetik. Mint említettük, a finanszírozási nehézségek

---

¹ A szeptember 25. óta beérkezett friss makrogazdasági adatok (augusztusi ipari termelés, júliusi részletes, külkereskedelmi forgalom, augusztusi foglalkoztatottság és munkanélküliség) beleillenek a prognózisunkba. Megjegyzendő, hogy a KSH időközben (szeptember 22-én) revideálta a GDP idősor múltját. Ezt azonban két okból nem vezettük át előrejelzésünkön. Egyrészt, mivel a revízió csak az éves adatokat érintette, és negyedéves dinamikák nem állnak rendelkezésünkre, így előrejelzésünket nem tudtuk frissíteni az új információkkal. Másrészt, mivel a költségvetés benyújtásakor a kormány is még a revízió előtti adatokkal számolt, az összehasonlítás érdekében sem célszerű változtatni prognózisunkon. A szeptemberi fogyasztói árindex adat alacsonyabb volt a piaci várakozásoknál, ami rövidtávon (2009. év átlagában) az előrejelzésünkénél kb. 0,2 százalékponttal alacsonyabb infláció felé mutathat. Az alacsonyabb infláció azonban lazább monetáris kondíciókkal is járhat, ezért 2010-2012-es inflációs prognózisunk körül a kockázatokat továbbra is szimmetrikusnak véljük.

² A „potenciális növekedést” dinamikus sztochasztikus általános egyensúlyi (DSGE) modellünkben a természetes kibocsátás és az előrelátható hatások összegeként értelmezzük. Ez a kibocsátásnak azt a szintjét jelenti, amikor nem lép fel inflációs/dezinflációs nyomás, vagy kapacitásokon felüli többletfelhasználás. A „potenciális kibocsátás” általunk használt fogalma nem feltétlenül esik egybe a trendszámításokon alapuló – gyakran használt – mutatószámokkal.

miatt az alacsonyabb beruházási aktivitás középtávon is éreztetheti hatását. Erre utalnak a korábbi pénzügyi válságok tapasztalatai is³. A pénzügyi válságok általában középtávon is maradandó nyomot hagytak az érintett gazdaságok növekedési ütemén. Ezt főként azok az országok tudták elkerülni, amelyekben a beruházási tevékenység a válság előtt viszonylag élénk volt, és a monetáris és fiskális politikának viszonylag nagy volt a mozgástere. Mint említettük, Magyarországon ezek a feltételek nem teljesülnek. Fennáll tehát a veszélye annak, hogy a jelenlegi helyzetben a magyar GDP növekedése sem lesz képes középtávon visszazárkózni a korábbi trendjéhez.

A fenti kockázatokat erősíti, hogy az előrejelzésünkben szereplő, fokozatosan élénkülő külső kereslet is törékeny lehet. A fejlett országok megemelkedett államadósságának terheit későbbi adóemelésekkel vagy kiadáscsökkentésekkel kell finanszírozni, ami a magyar export iránti keresletet újra fékezi, vagy akár vissza is veti. Másfelől, ha a jelenlegi laza monetáris kondíciók globálisan az inflációs veszélyeket emelik, akkor a fejlett országok jegybankjainak szigorítaniuk kell, ellenkező esetben globálisan magasabb inflációs környezet alakul ki. Következésképpen nem zárható ki egy globálisan visszafogott kereslettel, vagy a korábbinál magasabb inflációval jellemezhető külső környezet kialakulása.

Figyelembe véve tehát a fenti kockázatokat (magasabb tőke költség, törékeny nemzetközi környezet, a beszűkülő monetáris/fiskális politikai mozgástér), az általunk várt 3% körüli középtávú növekedési előrejelzésünk körül sokkal inkább lefelé mutatnak a kockázatok. Véleményünk szerint tehát a kormány 2011-2012-es növekedési prognózisa mindenképpen optimistának tekinthető.

Ami az infláció középtávú alakulását illeti, előrejelzésünkben a 3 %-os inflációs cél körüli értékekkel számolunk, amely meghaladja a kormány által várt értékeket. Prognózisunk szerint a jegybank lazít a monetáris kondíciókon, ami megfelel az inflációs-célkövetési rendszernek. Így az infláció csak fokozatosan közelít majd az inflációs célhoz. Ezzel szemben a kormány előrejelzésében az infláció középtávon alatta marad az inflációs célnak, amely a monetáris politika viselkedésével inkonzisztens.

---

³ lásd: IMF World Economic Outlook, October 2009.

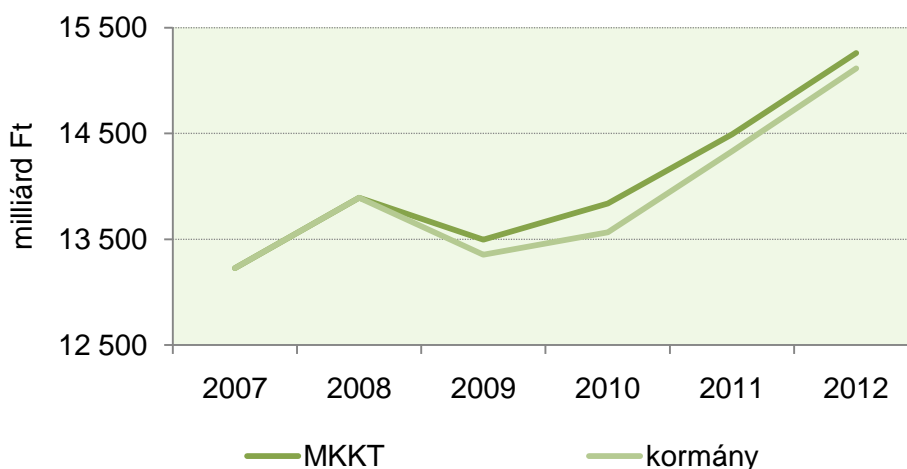
1. táblázat: Az MKKT és a kormány makrogazdasági előrejelzése

éves százalékos változás	2008	MKKT előrejelzés				kormány előrejelzés			
	tény	2009	2010	2011	2012	2009	2010	2011	2012
GDP	0,6	-6,2	-0,5	3,2	3,3	-6,7	-0,9	3,9	4,0
Háztartások fogyasztási kiadása	-0,5	-6,9	-1,9	1,4	2,1	-8,0	-2,4	3,4	2,8
Kormányzati fogyasztás	-1,9	-2,2	-2,0	0,3	0,2	-2,2	-2,0	0,3	0,2
Természetbeni transzferek	2,3	-1,0	-1,1	0,3	0,2	-1,0	-1,1	0,3	0,2
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-2,6	-7,1	-0,5	4,0	4,9	-9,3	0,6	6,7	7,5
Export	4,8	-13,4	4,8	10,0	10,9	-15,1	3,0	9,2	9,5
Import	4,7	-15,9	3,7	9,4	10,0	-17,2	2,0	9,1	9,3
Fogyasztói árindex	6,1	4,5	4,4	3,2	3,0	4,5	4,1	2,2	2,6
Nemzetgazdasági foglalkoztatottság	-1,2	-3,1	0,3	0,6	0,6	-2,2	-1,3	0,9	0,9
Versenyszektor bruttó nominálbér	8,5	3,8	4,1	4,0	4,0	3,8	3,7	3,0	5,0
Kamat (%)*	8,84	8,3	5,8	5,4	5,5	-	-	-	-
Árfolyam (Ft/euró)*	251,5	278,8	276,4	278,0	274,1	280,9	272,1	272,1	272,1

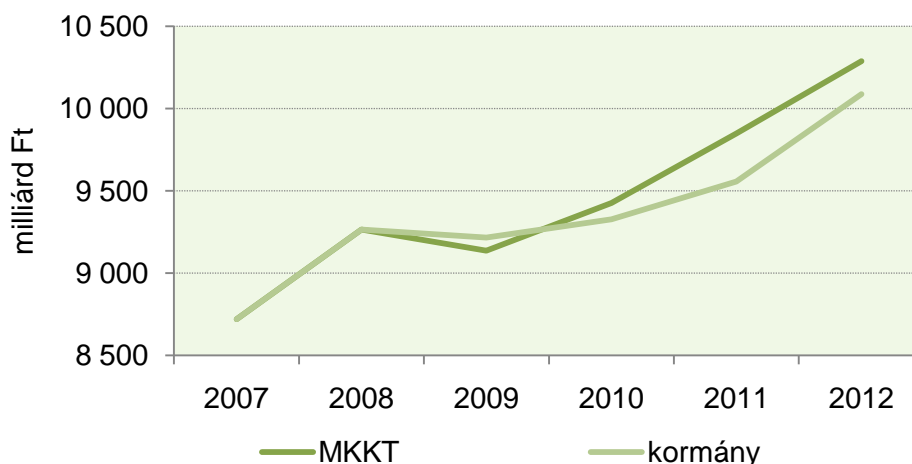
* éves átlag

Mint látható, véleményünk szerint a kormány növekedési és fogyasztási előrejelzése középtávon optimistának tekinthető, miközben rövidtávon (2009-2010-ben) valamivel pesszimistább. Eközben az MKKT az egész horizonton magasabb inflációra számít. Mindez azzal a furcsa következménnyel jár, hogy a vásárolt fogyasztás forintban számított értéke (ami a fogyasztáshoz kapcsolódó adóknak egy meghatározó változója) az MKKT előrejelzésében végig meghaladja a kormányét, igaz 2011-2012-ben a két pálya közötti eltérés folyamatosan szűkül (ld. 1. ábra). Ami a munkát terhelő adók adóalapjának meghatározó tényezőjét, a nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeget illeti, döntően a magasabb infláció miatt a teljes előrejelzési horizonton (2010-2012) a kormányét meghaladja a becslésünk (ld. 2. ábra)

1. ábra: Fogyasztási kiadás folyó áron az MKKT és a kormány előrejelzése alapján

2. ábra: Nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeg az MKKT és a kormány előrejelzése alapján

* A kormány a nemzetgazdasági bértömeget más súlyozással állítja elő (az intézményi létszám statisztika alapján). Az összehasonlíthatóság érdekében az ábrán a kormányzati előrejelzésnél is az MKKT által használt súlyokkal számoltunk.

3. A 2011-2012-re vonatkozó költségvetési előirányzatok értékelése

A kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünkhöz hasonlóan az elsődleges tételek közül csak a külsőkre van a Költségvetési Tanácsnak saját előrejelzése, a belső tételek esetében egységesen átvesszük a kormányzati előirányzatokat.

Fontos ezúttal is felhívni a figyelmet, hogy a költségvetési tételek belső-külső szétválasztását a saját szakmai értékítéletünk alapján tárgyaljuk ebben az elemzésben, ami több ponton is eltér a törvényjavaslatban szerepeltetett kormányzati állásponttól. Az egyik fontos eltérés, hogy a törvénytervezet mellékletében közölt bontás szerint az elkülönített állami alapok teljes összes kiadása és bevétele külső tételként szerepel, míg az MKKT előrejelzése természetük szerint csoportosítja ezen elemeket. Így elemzésünk például a Munkaerőpiaci Alap kiadási oldalának nagyobb részét (közel 2/3-át) belső tételként számolja, és csak a passzív eszközöket sorolja be külső tételnek. Ennek is köszönhető, hogy a költségvetési felelősségről szóló 2008. évi LXXV. törvény 3. § (1) pontja alapján a 2011-es belső egyenlegre közölt kormányzati tervszám mintegy 250 milliárd Ft-tal kisebb hiányt mutat, mint az általunk alkalmazott módszertan szerinti belső egyenleg.⁴

A külső tételek 2010 utáni előrejelzésekor legtöbb esetben a szeptember 25-én publikált jelentésünk⁵ Költségvetési módszertani függelékében kifejtett eljárásokat alkalmaztuk. Alapvetően két esetben egészítettük ki⁶ a technikai kivetítésünk módszertanát: (1) Néhány tétel kapcsán olyan, már elfogadott jogszabályváltozásokat kellett figyelembe venni és beárazni, amelyek csak 2010 után fejtik ki a hatásukat, így korábbi elemzésünk még nem tárgyalta őket. Tipikusan ilyen eset a gyermektámogatások jogosultságának 2009 májusában törvénybe iktatott szigorítása, aminek a költségvetési hatása csak egy átmeneti idő után érvényesül. (2) A releváns időhorizonton ható egyedi tényezők számítási módjának leírása. Ilyen jellemzően a jelenlegi mély recesszió adóbevételekre gyakorolt elhúzódó hatásainak számbavételi módja (pl. a társasági adónál az a kérdés, hogy milyen mértékben korrigáljuk az előrejelzésünket az elhatárolt veszteségek várható megemelkedése miatt). Ezekben az esetekben a jelen elemzésünkhöz is csatolt Költségvetési módszertani függelék részletesen tárgyalja a szükséges változtatásokat.

Két új, a korábbi kiadványunkban részletesen nem tárgyalt tételre is önálló számítási módszertant közlünk ezen alkalommal: az MNB veszteségtérítésére (ami a külső tételek közé tartozik), valamint a kamatfüggő tételekre. Az MNB-nek adandó tőkejuttatás keretében a hatályos szabályozás szerint mindig a következő évben téríti meg a költségvetés az esetleges jegybanki veszteséget. Mivel 2009-re összességében nullszaldó körüli eredményt várunk, ezért a 2010-es hiányszámot

---

⁴ A 2011-es közölt külső és belső egyenlegre közölt hivatalos számítás, valamint a központi alrendszer elsődleges egyenlegcéljának összevetéséből kiviláglik, hogy a külső egyenlegbe a kormányzat belefoglalta a kamatbevételek közel 74 milliárdosra prognosztizált összegét is. Ez az elszámolási mód nincs összhangban az államháztartási törvény költségvetési kategóriákra vonatkozó előírásaival, amely külön csoportként kezeli a kamatjellegű tételeket.

⁵ Jelentés a Magyar Köztársaság 2010. évi költségvetéséről szóló törvénytervezetről. Letölthető: http://www.mkkt.hu/download/000/067/Jelentes_a_Magyar_Koztarsasag_2010_evi_koltsegveteserol_szolo_torvenytervezetrol_2009.09.25.pdf

⁶ Ha teljeséggel változatlan is az MKKT metodikája, a függelék minden külső tétel kapcsán elemzi a kormányzati tervszámok és az előrejelzéseink közötti esetleges különbségeket.

még nem érinti ez a tétel. 2011-ben és 2012-ben ugyanakkor a számításaink szerint jelentős mértékben (hozzávetőleg a GDP 0,4%-val) rontani fogja a veszteség a költségvetés egyenlegét.

Előrejelzésünk összefoglalása

A külső tételek esetén tehát a 2011-re és 2012-re vonatkozó költségvetési előirányzatok közvetlenül összevethetők a saját számításainkkal. Az MKKT prognózisai minden tétel esetén csak a már elfogadott, és az előrejelzési horizonton hatályosuló jogszabályi változásokra épülnek, vagyis ilyen értelemben tiszta technikai kivetítésként értelmezhetők. A kormány tervszámai kapcsán ugyanakkor néhány esetben elképzelhetőnek tartjuk, hogy azok még be nem jelentett intézkedések (pl. cigaretták jövedéki adójának további emelése) feltételezett hatását is tartalmazzák.

A jegybankkal kapcsolatos elszámolások nélkül 2011-re 156 milliárd Ft-tal (a GDP közel 0,6%-ával) rosszabb egyenleget jelzünk előre a külső tételek alapján, aminek körülbelül 2/3-át a bevételi oldal kormányzati előrejelzésektől való elmaradásai teszik ki. Ehhez adódik hozzá, hogy a kiadási oldalon több tételnél túllépést prognosztizálunk összesen mintegy 50 milliárdos nagyságrendben.

Az adó- és járulékbevételek csoportjában a legnagyobb különbség az MKKT és a kormányzati prognózis között a fogyasztási adóknál és az szja bevételeknél jelenik meg. Az előbbieknél kiemelhető a regisztrációs adó kérdése, ami a 2009-es és 2010-es lefeleződése után 2011-től a kormány szerint hirtelen „visszapattan” a válság előtti értékére. Mivel nem áll rendelkezésre olyan nyilvános információ, amely a kormány újautó-eladásokra megfogalmazott optimista prognózisát alá tudná támasztani, ezért nagyon magas annak a kockázata, hogy a befolyó regisztrációs adó bevételek több tízmilliárd forinttal is elmaradjanak a tervezettől (ez a kockázat nagyságrendileg ugyanekkora 2012-ben is). Abszolút értékben hasonló különbség figyelhető meg a két intézmény áfa prognózisai között is, ami elsősorban arra vezethető vissza, hogy a kormány 2011-ben a háztartási fogyasztási kiadások általa becsült bővülésénél érdemben nagyobb ütemet feltételezett a bevételek növekedésére (részletesen lásd az I.3.1. pontot a Módszertani függelékben). A két intézmény prognózisa közötti rés el is tűnik 2012-ben, amikor az áfa-bevételek növekedési ütemét a kormányzat már a fogyasztási kiadások dinamikája alapján vezeti tovább.

Az egyes adónemeket illetően a legnagyobb abszolút különbség az szja soron alakul ki 2011-ben (közel 80 milliárd Ft). Fontos megjegyezni, hogy bár a két intézmény szja prognózisai közötti különbség a teljes előrejelzési időhorizonton fennáll, ennek mértéke megugrik 2011-ben. Ennek egyik lehetséges oka, hogy eltérően került „beárazásra” az szja sávhatár-emelés költsége. Frissített előrejelzésünk szerint – amely részletesen megtalálható a Módszertani függelék I.4.1. részében – az intézkedés önmagában 195 milliárd Ft-os adókiesést eredményez éves szinten. Hivatalos hatásvizsgálatot erre a tételre továbbra sem ismerünk. Említésre méltó még, hogy a 2010-ben megjelenő vagyonadóra bevételi prognózisunk közel 20 milliárd Ft-tal kisebb mindegyik évben a kormányzati előirányzatnál.

A fentebb felsorolt főbb adóelmaradásokat részben kompenzálja, hogy a járulékbevételeknél konzisztensen (mind a Nyugdíj- és Egészségbiztosítási, mind a Munkaerőpiaci Alap esetében) a kormányzati tervszámoknál több bevételt jelzünk előre. Az eltérés több mint felét a bruttó bér- és keresettömeg alakulására vonatkozó,

összességében optimistább saját becsléseink okozzák. A fennmaradó rész forrását a kormány módszertani publikációjának hiányában nem tudjuk pontosan megítélni, a legvalószínűbb az effektivitás változásáról alkotott eltérő kép.

A kiadási oldalon a legnagyobb különbség (bár ez a tétel nagyságrendjéhez képest nem számottevő) a nyugdíjknál alakul ki (a GDP több mint 0.1%-a). Ehhez adódnak hozzá kisebb tételek, amelyek közül említésre méltó még a táppénz soron általunk becsült közel 10%-os kiadási túlfutás.

2012-re az előrejelzésünk és a kormányzati terv közötti különbség mintegy 50 milliárd Ft-tal csökken, de így is kissé meghaladja a 100 milliárd Ft-os nagyságrendet. Míg a bevételi oldalon – bár változó szerkezetben – a 2011-eshez hasonló mértékű bevételi elmaradást jelzünk előre, addig a kiadási oldali előrejelzésünk gyakorlatilag egybeesik a kormányzati tervszámmal.

Fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy számításainkat újra elvégeztük a kormány makrogazdasági előrejelzése alapján is. Ez esetben 2011-ben közel 100 milliárd Ft-tal (a GDP 0,4 %-ával) nagyobb hiányszámot kaptunk volna eredményül, ami teljes egészében a bérhez köthető adók és járulékok alakulására vezethető vissza. Ez az eredmény úgy interpretálható, hogy bár attól az évtől a gazdasági aktivitás dinamikájában már optimistább a kormányzat, főként a kiemelt adóalapoknál tapasztalható bázishatások miatt a költségvetési számításokban ez még csak részlegesen jelentkezik. Ugyanakkor az látszik, hogy a szeptemberi jelentésünkben 2010-re közölt 122 milliárd Ft rés már szűkülni kezd. 2012-ben a makropályákból fakadó különbség gyakorlatilag el is tűnik a számításokból (14 milliárd Ft-ra zsugorodik).

2. táblázat: A központi kormányzat külső tételeinek egyenlege 2011-ben

Bevételek (milliárd Ft)	MKKT előrejelzés	Költségvetési irányszám	Eltérés (milliárd Ft)	Eltérés (költségvetési előirányzat %-a)
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1062,5	1095,7	-33,2	-3,1%
<i>Társasági adó</i>	622,8	634,9	-12,1	-1,9%
<i>Hitelintézeti járadék</i>	10,7	13,0	-2,3	-21,5%
<i>Cégautóadó</i>	20,6	34,0	-13,4	-65,0%
<i>Energiaellátók jövedelemadója</i>	0,0	0,0	0,0	0,0%
<i>Társas vállalkozások különadója</i>	0,0	0,0	0,0	0,0%
<i>Egyszerűsített vállalkozói adó</i>	187,9	191,3	-3,4	-1,8%
<i>Ökoadó</i>	26,4	26,5	-0,1	-0,5%
<i>Bányajáradék</i>	38,4	38,0	0,4	0,9%
<i>Játékadó</i>	65,0	70,4	-5,4	-8,4%
<i>Vám- és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítése</i>	10,1	7,8	2,3	22,7%
<i>Egyéb befizetések</i>	32,1	32,4	-0,3	-0,9%
<i>Egyéb központosított bevételek</i>	48,6	47,3	1,2	2,6%
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	3422,7	3534,3	-111,6	-3,3%
<i>Általános forgalmi adó</i>	2482,7	2521,0	-38,3	-1,5%
<i>Jövedéki adó</i>	897,6	932,6	-35,0	-3,9%
<i>Regisztrációs adó</i>	42,4	80,7	-38,3	-90,5%
Lakosság befizetései	1910,9	2004,5	-93,6	-4,9%
<i>Személyi jövedelemadó és magánszemélyek különadója</i>	1759,5	1838,7	-79,2	-4,5%
<i>Adóbefizetések</i>	6,6	5,8	0,8	11,7%
<i>Illeték befizetések</i>	113,1	110,0	3,1	2,7%
<i>Egyes vagyontárgyak adója</i>	31,7	50,0	-18,3	-57,7%
Munkaerőpiaci Alap				
<i>Szakképzési hozzájárulás</i>	44,7	50,8	-6,1	-13,7%
<i>Rehabilitációs hozzájárulás</i>	86,1	78,6	7,5	8,7%
<i>Egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék MPA-t megillető hányada</i>	199,3	182,7	16,6	8,3%
Nemzeti Kulturális Alap				
<i>Játékadó bevétel ötös lottóból</i>	9,3	10,0	-0,7	-7,7%
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap				
<i>Innovációs járulék</i>	27,0	25,6	1,4	5,2%
Nyugdíjbiztosítási Alap				
<i>Munkáltatói és biztosított járulék</i>	2344,3	2269,0	75,3	3,2%
<i>Egyéb járulékok és hozzájárulások (kedv. nyugd., GYED pénz)</i>	120,4	125,3	-4,9	-4,1%
<i>Késedelmi pótlék és bírság</i>	12,0	12,6	-0,5	-4,5%
Egészségbiztosítási Alap				
<i>Munkáltatói és biztosított járulék</i>	650,2	607,9	42,3	6,5%
<i>Egyéb járulékok és hozzájárulások</i>	51,9	48,2	3,7	7,1%
<i>Egészségügyi hozzájárulás</i>	40,7	45,2	-4,5	-11,1%
<i>Késedelmi pótlék és bírság</i>	5,3	4,1	1,2	22,8%
Bevételek összesen	9987,2	10094,4	-107,2	-1,1%

Kiadások (milliárd Ft)	MKKT előrejelzés	Költségvetési irányszám	Eltérés (milliárd Ft)	Eltérés (költségvetési előirányzat %- a)
Családi támogatások, szociális juttatások	633,9	635,6	-1,7	-0,3%
<i>Családi támogatások</i>	450,5	456,0	-5,5	-1,2%
<i>Jövedelempótló és kiegészítő szociális támogatások</i>	157,3	151,5	5,8	3,7%
<i>Különféle jogcímen adott térítések</i>	26,1	28,1	-2,0	-7,7%
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	226,0	223,7	2,3	1,0%
Passzív ellátások	138,1	135,0	3,1	2,2%
Nyugellátások	3038,2	3003,9	34,3	1,1%
Egészségbiztosítási Alap	251,4	239,9	11,5	4,6%
<i>Táppénz</i>	106,9	98,3	8,6	8,0%
<i>GYED</i>	93,2	89,1	4,1	4,4%
<i>EA egyéb pénzbeli ellátásai</i>	51,3	52,5	-1,2	-2,4%
MNB veszteségtérítés	110,5	0,0	110,5	100,0%
Kiadások összesen	4398,1	4238,1	160,0	3,6%
Külső tételek egyenlege	5589,1	5856,3	-267,2	-4,8%

3. táblázat: A központi kormányzat külső tételeinek egyenlege 2012-ben

Bevételek	MKKT előrejelzés	Költségvetési irányszám	Eltérés (milliárd Ft)	Eltérés (költségvetési előirányzat %-a)
Gazdálkodó szervezetek befizetései	1090,7	1132,2	-41,5	-3,8%
Társasági adó	645,5	663,7	-18,2	-2,8%
Hitelintézeti járadék	10,2	13,0	-2,8	-27,5%
Cégautóadó	20,4	34,4	-14,0	-68,6%
Energiaellátók jövedelemadója	0,0	0,0	0,0	0,0%
Társas vállalkozások különadója	0,0	0,0	0,0	0,0%
Egyszerűsített vállalkozói adó	198,3	202,9	-4,6	-2,3%
Ökoadó	27,7	27,2	0,5	1,9%
Bányajáradék	29,6	28,5	1,1	3,7%
Játékadó	66,3	74,0	-7,6	-11,5%
Vám- és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítése	11,0	7,9	3,1	28,2%
Egyéb befizetések	33,1	33,0	0,1	0,3%
Egyéb központosított bevételek	48,6	47,7	0,9	1,9%
Fogyasztáshoz kapcsolt adók	3621,3	3685,5	-64,2	-1,8%
Általános forgalmi adó	2654,3	2646,2	8,1	0,3%
Jövedéki adó	916,4	957,2	-40,8	-4,5%
Regisztrációs adó	50,6	82,1	-31,5	-62,2%
Lakosság befizetései	2015,6	2082,8	-67,2	-3,3%
Személyi jövedelemadó és magánszemélyek különadója	1863,2	1915,0	-51,8	-2,8%
Adóbefizetések	6,6	5,8	0,8	11,7%
Illeték befizetések	114,1	112,0	2,1	1,8%
Egyes vagyontárgyak adója	31,7	50,0	-18,3	-57,7%
Munkaerőpiaci Alap				
Szakképzési hozzájárulás	46,7	53,8	-7,2	-15,3%
Rehabilitációs hozzájárulás	86,1	80,0	6,2	7,2%
Egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék MPA-t megillető hányada	208,1	193,4	14,6	7,0%
Nemzeti Kulturális Alap				
Játékadó bevétel ötös lottóból	9,1	10,0	-0,9	-10,4%
Kutatási és Technológiai Innovációs Alap				
Innovációs járulék	28,4	26,8	1,6	5,6%
Nyugdíjbiztosítási Alap				
Munkáltatói és biztosított járulék	2428,6	2398,9	29,7	1,2%
Egyéb járulékok és hozzájárulások (kedv. nyugd., GYED pénz)	124,4	129,5	-5,1	-4,1%
Késedelmi pótlék és bírság	12,4	13,3	-0,9	-7,4%
Egészségbiztosítási Alap				
Munkáltatói és biztosított járulék	679,0	645,6	33,4	4,9%
Egyéb járulékok és hozzájárulások	53,1	49,4	3,7	6,9%
Egészségügyi hozzájárulás	42,8	46,5	-3,7	-8,6%
Késedelmi pótlék és bírság	5,5	4,2	1,3	23,1%
Bevételek összesen	10451,7	10552,0	-100,3	-1,0%

Kiadások	MKKT előrejelzés	Költségvetési irányszám	Eltérés (milliárd Ft)	Eltérés (költségvetési előirányzat %-a)
Családi támogatások, szociális juttatások	631,6	645,5	-13,9	-2,2%
<i>Családi támogatások</i>	446,9	462,4	-15,5	-3,5%
<i>Jövedelempótló és kiegészítő szociális támogatások</i>	159,5	154,4	5,1	3,2%
<i>Különbféle jogcímen adott térítések</i>	25,2	28,7	-3,5	-13,9%
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	240,3	242,2	-1,9	-0,8%
Passzív ellátások	139,8	129,9	9,9	7,1%
Nyugellátások	3112,5	3116,7	-4,2	-0,1%
Egészségbiztosítási Alap	258,4	243,5	14,9	5,8%
<i>Táppénz</i>	111,7	101,1	10,6	9,5%
<i>GYED</i>	91,5	88,4	3,1	3,4%
<i>EA egyéb pénzbeli ellátásai</i>	55,2	54,0	1,1	2,0%
MNB veszteségtérítés	100,0	0,0	100,0	100,0%
Kiadások összesen	4482,6	4377,8	104,8	2,3%
Külső tételek egyenlege				
	5969,1	6174,2	-205,1	-3,4%

Ha az MNB-nek a költségvetés által megtérítendő veszteségeit⁷ is figyelembe vesszük, akkor a 2011-es költségvetési egyenlegbecslésünk 110 milliárd Ft-tal, míg a 2012-es 100 milliárd Ft-tal (a GDP hozzávetőleg 0,4%-val) tovább romlik (részletes számításainkat lásd a Módszertani függelék II.6-os alfejezetében). Ezek az összegek teljes egészében hozzáadódnak a korábban közölt különbséghez, ugyanis a kormány középtávú költségvetési tervei nem tartalmaznak egyetlen Ft-ot sem veszteségtérítésre. Ez implicite azzal a feltételezéssel egyenértékű, hogy a jegybank következő években felmerülő sterilizációs vesztesége legrosszabb esetben is finanszírozható lesz az eredménytartalékból (2008 évre vonatkozó mérleg szerint ennek az összege kerekítve 9,5 milliárd Ft).

A kamategyenlegre vonatkozó prognózisunk 2011-ben még érdemben kedvezőbb a kormányzati tervszámánál, ugyanakkor 2012-ben már majdnem azonos a két előrejelzés. A nagyobb deficit előrejelzések ellenére számolt kisebb adósságszolgálati terhek majdnem teljes egészében az eltérő forinthozam feltételezések következményei. Az MKKT által alkalmazott hozamgörbe alapvetően azért alacsonyabb a kormányzati számításokat megalapozónál, mert időben csaknem egy hónappal később készült, mely időszak alatt a forinthozamokra vonatkozó várakozások érdemi mértékben csökkentek az állampapírpiacon.

4. táblázat: Összefoglaló az egyenlegmutatókról

milliárd Ft	2011		2012	
	MKKT	Kormány	MKKT	Kormány
Belső tételek egyenlege	-5427,5	-5427,5	-5698,4	-5698,4
Külső tételek egyenlege	5589,1	5856,3	5969,1	6174,2
Központi alrendszer elsődleges egyenlege	161,6	428,8*	270,7	475,7*
Kamategyenleg	-965,1	-1022,3	-1019,9	-1019,6
<i>Önkormányzati rendszer egyenlege</i>	-135,0	-135,0	-120,0	-120,0
Államháztartás pénzforgalmi egyenlege	-938,5	-728,5	-869,2	-663,8
Államháztartás egyenlege (GDP %-ban)	-3,3	-2,6	-2,9	-2,2
<i>ESA-híd (GDP %-ban)</i>	-0,2	-0,2	-0,3	-0,3
Maastrichti egyenleg (GDP %-ban)	-3,5	-2,8	-3,2	-2,5

Megjegyzés: A táblázatban dőlt betűvel szedve szerepelnek a kormányzattól változatlan formában átvett tervszámok.

* A költségvetési törvényjavaslatban 2011-re 502,5 és 2012-re 570,1 milliárd Ft szerepel elsődleges többletként. Ezek a kormányzati tervszámok azonban már tartalmazzák a kamatbevételeket is, ami nem felel meg az Áht. szabályainak, így itt korrigálva szerepelnek.

Részben eltérő szerkezetben, de mindkét tárgyalt évben a hivatalos deficitcélnál 0,7 százalékponttal rosszabb egyenleget jelzünk előre (ez nagyságrendileg 200 milliárd Ft-os eltérés). Eredményünk úgy is értelmezhető, hogy a 2009-ben több részcsomagban elfogadott kiadásoldali intézkedésekhez köthető többlet-megtakarítások, valamint a beinduló gazdasági növekedés több mint elégséges ahhoz, hogy a beütemezett szja- csökkentés és az MNB veszteségének kötelező megtérítése finanszírozható legyen. Ekkor azonban az egyenlegjavulás 2010-hez képest csak lényegesen kisebb mértékű lehet a jelenleg tervezettnél. A kormány a középtávú terveiben⁸ 2011-re a GDP arányában 1 százalékpontos egyenlegjavítást

⁷ Erre a negatív kockázatra már az augusztusban megjelent „Elemzés a makrogazdasági kilátásokról és a költségvetési kockázatokról” című anyagunkban is felhívtuk a figyelmet.

⁸ A részletekért lásd például a legutóbb szeptemberben aktualizált féléves konvergencia beszámolót. Letölthető:

vállalt (2,8%-os ESA deficit), amelyet további 0,3%-os GDP arányos deficitlefარagás követne 2012-ben. Ennek eléréséhez a számításaink szerint további intézkedések lesznek szükségesek, amelyeket legkésőbb a 2010 őszén, a 2011. évi költségvetési törvényjavaslattal együtt specifikálni kell majd.

Megjegyezzük továbbá, hogy az alkalmazandó elszámolási szabályok ellenére – hasonlóan 2010. évi törvényjavaslatban tapasztaltakhoz – az állami vállalatok mérleg szerinti eredményei⁹ nem jelennek meg 2011-12-re a középtávú tervekben. Ezen kívül az állami vállalatokkal kapcsolatos kiadások és bevételek között sincsenek elszámolva ezek a tételek. Ezen a soron 2011-2012-re csupán 8,1 milliárd Ft osztaléklevonás és közel 5,4 illetve 5,5 milliárd Ft támogatás van feltüntetve. A törvényi előírások szerint a költségvetési mérleg egyenlegében figyelembe veendő vállalati eredmények közül számításaink szerint csak a MÁV Zrt. vesztesége 2011-ben 70,6 milliárd Ft, míg 2012-ben 74,9 milliárd Ft lesz¹⁰. Ennek következtében akár a GDP több tized százalékpontjával is romolhat a magyar szabályok szerinti költségvetési egyenleg. Ugyanakkor ez a hatás nem érvényesül az ESA-95 szerinti mutatókban a szűkebb szervezeti lefedés miatt.

Az államadósság alakulása

A KF tv. numerikus előírásainak legfontosabb eleme az adósságszabály, ami a központi alrendszer adósságára van meghatározva. A teljes államháztartásra vonatkozó bruttó államadósság kiszámításához még többek között hozzá kell adni az önkormányzati szektor adósságát is, ami hozzávetőleg 5 százalékponttal emeli meg a lenti táblázatban közölt GDP arányos mutatószámot (pl. a kormány várakozása ennek az aránynak a 2010-es értékére 79,2% a GDP arányában).

5. táblázat: A központi alrendszer államadóssága 2008-2012 között (év végi értékek)

		2008	2009	2010	2011	2012
		tény	terv	előrejelzés		
Folyó áron (milliárd Ft)	MKKT	18202	19169	19 630	20 092	20 307
	kormány			19 604	20 110	20 633
GDP arányos mutató	MKKT	68%	73,5%	73,8%	71,6%	68,8%
	kormány		74,3%	74,5%	72,5%	69,7%

Megjegyzés: A közölt számok minden esetben az év végi állapotot tükrözik.

Újra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy az államadósságra megfogalmazott hivatalos becslések sem tartalmazzák az állami vállalatok eredményének hatályos szabályok szerinti elszámolását. Megjegyzendő továbbá, hogy az MKKT nominális GDP előrejelzése magasabb a kormányénál az egész előrejelzési horizonton (2009

[http://www.pm.hu/web//home.nsf/portalarticles/B15C74E14FBF1963C125763C002F8F22/\\$File/Progress%20report%20200909%20_hu.pdf](http://www.pm.hu/web//home.nsf/portalarticles/B15C74E14FBF1963C125763C002F8F22/$File/Progress%20report%20200909%20_hu.pdf)

⁹ A 2010. évi költségvetési törvényjavaslat általános indoklás részeként fel vannak ugyan tüntetve az állami vállalatok 2009-es gazdálkodására vonatkozó kormányzati becslések, de ezek nem kerültek be számszerűsítve a mérlegbe.

¹⁰ Technikai kivétítésünket az augusztusi kiadványunkban (Elemzés a makrogazdasági kilátásokról és a költségvetési kockázatokról) 4. fejezetében megjelent módszertan alapján készítettük el (13-14. o.).

és 2011 között nagyságrendileg 300 milliárd Ft-tal), ezért a GDP arányos mutatók kedvezőbben alakulnak akár magasabb folyó áras adósságszint mellett is.

A költségvetési szabályok számszerűsítése

A KF tv. 3. és 17. §-a értelmében

„3. § (1) A költségvetési törvényben meg kell határozni a belső tételek egyenlegének a tárgyévet követő évre vonatkozó követelményét úgy, hogy a külső tételek egyenlegére vonatkozó legújabb technikai kivetítés alapján az elsődleges többlet nominális értéke ne legyen kisebb, mint a (2) bekezdés szerint a tárgyévet követő évre vonatkozóan egy évvel korábban előírt elsődleges egyenleg cél.

(2) A költségvetési törvényben meg kell határozni a tárgyévet követő második évre vonatkozó elsődleges egyenlegcél úgy, hogy

a) az elsődleges egyenlegcél nem lehet elsődleges hiány, és

b) az államadósság reálértéke a tárgyévet követő második év végén várhatóan ne haladja meg az államadósságnak a tárgyévet követő év végére várható értékét, valamint

c) az államadósság reálértéke a tárgyévet követő második év végén várhatóan ne haladja meg az államadósságnak a tárgyévet megelőző második év végi értékét.

(3) A (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásában a számítások során a tárgyévet megelőző második év államadósságának, mint viszonyítási alapnak az értékéhez hozzá kell adni a belső tételek egyenlegének tárgyévet megelőző második évi tényleges értéke és a költségvetési törvény szerinti tervezett értéke különbségét.”

„17. § (4) E törvény 3. § (2) bekezdésének c) pontja ... 2010. január 1-jén lép hatályba.”

A szabályrendszer lényege, hogy egy-egy évhez közeledve a parlament fokozatosan egyre részletesebb korlátokat állapít meg.

A **2011-ben** készülő, a 2012. évi költségvetésről szóló törvényben már csak a belső tételek számára korábban megszabott mozgástér részletes felosztásáról születik döntés. Időközben készülnek ugyan újabb becslések a 2012. évi teljes és elsődleges egyenleg alakulására, a 2012. évi költségvetési törvény kialakítása során azonban ezekre már nem kell reagálni; kizárólag a 2010 őszén megszabott belső egyenleg követelmény teljesülését kell biztosítani – szükség esetén pótköltségvetés elfogadásával. Azért nem szabad reagálni az elsődleges egyenleg esetleges elmozdulására, mert az a makropálya megváltozásának tulajdonítható, tehát automatikus stabilizációként értelmezendő, ami nem érinti a költségvetés középtávon átlagos egyenlegét.

A fenti logikából következik, hogy egy-egy év költségvetésében a központi alrendszerre vonatkozóan három korlátot kell meghatározni:

1. a tárgyévet követő évre vonatkozóan a belső tételek egyenleg követelményét,
2. a tárgyévet követő második évre vonatkozóan az elsődleges egyenleg célt,
3. a tárgyévet követő második évre vonatkozóan a korrigált elsődleges kiadási főösszeg megengedett reálnövekedési ütemét.

A kormány által benyújtott 2010. évi költségvetési törvényjavaslat a költségvetési szabályok alkalmazása tekintetében az alábbi észrevételeket tesszük:

1. A kormány hitelességét erősíti, hogy saját számítása szerint 2012-ben várhatóan betartja a reáladósság-szabályt, mivel a hároméves kitekintésben a 2012 végére várható 20633,4 milliárd Ft értékű államadósság 2,6 százalékkal haladja meg a 2011 végére várható 20110,3 milliárd Ft-os értéket, ami éppen megfelel a kormány által 2012 folyamán várt 2,6%-os inflációnak. Külön pozitívum, hogy ez a számítás megjelenik a törvényjavaslatnak a KF tv. rendelkezéseihez kapcsolódó kötetében, az államadósság alakulására vonatkozó táblázatban. Az ez alapján adódó elsődleges egyenleg cél 496,7 milliárd forint volna. A kormány által a törvényjavaslat 5. § (2) bekezdésében előírt 1,8%-os GDP-arányos elsődleges egyenleg cél azonban – amelyet egyébként nominálisan, forintban kell meghatározni – szigorúbb ennél; értéke a nominális GDP-előrejelzés alapján 532,6 milliárd forint.

Elsődleges egyenleg cél 2012-re	Kormány	MKKT
Adósságállomány névértéken 2011 végén	20110,3	20091,7
Adósságállomány névértéken 2012 végén	20633,4	20694,5
Infláció	2,6%	3,0%
Megengedett teljes egyenleg	-522,9	-602,8
Kamategyenleg	-1019,6	-1019,9
Elsődleges egyenleg cél KF tv. alapján	496,7	417,1
<i>Elsődleges egyenleg cél a költségvetési törvényjavaslat szerint</i>	532,6	

Mindezzel kapcsolatban a következő probléma merül fel:

- Egyrészt az MKKT várakozása szerint – összhangban a monetáris politika hitelességének feltételezésével – a 2012. évi infláció megegyezik a jegybank inflációs céljával, ami jelenleg 3%.
- Másrészt az államadósság 2011. év végi várható értéke – elsősorban a külső tételek és a kamat tételek egyenlegére vonatkozó eltérő várakozások miatt – az MKKT szerint 20091,7 milliárd Ft, ami 18,6 milliárd Ft-tal alacsonyabb a kormány által előrejelzett értéknél.
- Harmadrészt a 2012-re várt kamategyenleg az MKKT szerint 1019,9 milliárd Ft, ami 0,3 milliárd Ft-tal magasabb a kormány becslésénél.

E három hatás eredőjeként a 2012-re előírandó elsődleges egyenleg cél értékére 417,1 milliárd forint adódik, ami tehát mintegy 115 milliárd forinttal kevésbé szigorú a kormány által javasolt értéknél. Ez természetesen nem sérti a KF tv. előírásait, de fel kell hívnunk a figyelmet, hogy az Áht. 41. § (2) bekezdés¹² előírása szerint a későbbiekben a most megállapított 2012-re vonatkozó cél megváltoztatása csak pótköltségvetés elfogadásával lehetséges.

2. A 2012-re kitűzött elsődleges egyenleg célnak a 2012-re becsült elsődleges egyenleggel való összehasonlítását azért érdemes megtenni, mert a két érték közötti különbség mutatja meg, hogy a cél teljesítéséhez szükség van-e további intézkedésekre.

- A kormány által 2012-re előírni javasolt elsődleges egyenleg cél 532,6 milliárd Ft.
- A kormány saját prezentációja alapján a központi alrendszer elsődleges egyenlege 570,2 milliárd Ft többlet¹³, ami azt jelenti, hogy a kormány számításai szerint nincs szükség további intézkedésekre ahhoz, hogy a 2012-es elsődleges egyenleg célt tartani lehessen majd.
- Probléma, hogy az elsődleges egyenlegnek a költségvetési törvényjavaslatban megjelenő számítási módja nem felel meg a törvényi előírásnak. Az Áht. 2/A. § (1) d) pontja szerint „*d) elsődleges bevétel: a hitelviszonyon alapuló pénzügyi eszközök utáni kamatbevételek nélkül számított költségvetési bevételek*”, ezzel szemben a kormány által számított elsődleges egyenlegben a kamatbevételek is szerepelnek. Amennyiben a kamatbevételek – melyek 2012. évi értéke a kormány számításai szerint 95 milliárd Ft – nem javítják az elsődleges egyenleget¹⁴, úgy annak értéke 475,7

¹² Áht. 41. § (2) A költségvetési felelősségről szóló törvény 3. §-a szerint meghatározott egyenleg követelmény és egyenleg cél, valamint a 4. § szerint meghatározott kiadási korlát megváltoztatása pótköltségvetésnek minősül.”

¹³ A költségvetési törvényjavaslat sajnos nem közli a központi alrendszer elsődleges egyenlegét, de kiszámítható például a teljes államháztartási elsődleges egyenleg és az önkormányzati alrendszer elsődleges egyenlegének különbségeként.

¹⁴ Az Európai Uniónak a túlzott hiány eljáráshoz (EDP) kapcsolódó notifikációs szabályai szerint valóban elsődleges bevételnek tekintendők a kamatbevételek, de a költségvetési törvényjavaslat összeállításakor nem az EDP, hanem az Áht. szabályai a mérvadóak. Azért sem célszerű a kamatbevételeket elsődleges bevételként elszámolni, mert ez önmagában felesleges ösztönzést jelenthet a bruttó adósság és a pénzügyi eszközök párhuzamos állománynövelésére anélkül, hogy ennek érdemi költségvetés-politikai tartalma lenne. A költségvetési fenntarthatóság szempontjából ugyancsak indokolatlan, hogy pusztán azért kénytelen legyen egy későbbi kormány tartalmi szigorító

milliárd Ft. Ez azt jelenti, hogy a kormány által várt elsődleges egyenleg valójában nem teljesíti a kormány által kitűzött célt. Természetesen ez sem mond ellent a KF tv. előírásainak, mindössze azt jelenti, hogy a kormány saját számításai szerint szükség lesz – legkésőbb a 2012-es költségvetési törvény elfogadásakor – további, közel 60 milliárd Ft értékű intézkedésekre ahhoz, hogy 2012-ben a reáladósság-szabály teljesüljön.

- Ha az MKKT számításait vesszük alapul, akkor a 2012-re kitűzendő elsődleges egyenleg cél – mint fentebb is jeleztük – mindössze 417,1 milliárd forint.
- Az intézkedések hiányában 2012-re várható központi elsődleges többlet értéke azonban az MKKT becslése szerint mindössze 270,7 milliárd forint, tehát így is szükségesek egyenlegjavító intézkedések, de ezek mértéke 146 milliárd Ft. (Amennyiben a parlament az 532,6 milliárdos elsődleges egyenleg célt fogadja el, akkor a szükséges intézkedések értéke közel 262 milliárd Ft lesz.)

Intézkedési szükséglet 2012-re	Kormány	MKKT
Elsődleges egyenleg cél	532,6	417,1
<i>Elsődleges egyenleg kivetítés költségvetési törvényjavaslat szerint</i>	570,2	
Elsődleges egyenleg kivetítés - Áht. szerint	475,7	270,7
Korrektív igény - Áht. szerint	56,9	146,4

3. A belső tételek 2011-re vonatkozó egyenleg követelményének megállapításához nem áll rendelkezésre a központi alrendszer számára 2008 őszén kitűzött elsődleges egyenleg cél, ezért kiindulópontnak a kormány által benyújtott költségvetési törvényjavaslat központi alrendszerre vonatkozó teljes egyenleg-tervét tekintjük, melynek értéke -593,5 milliárd forint. Az MKKT számításai szerint a nettó kamatkidadások értéke 2011-ben várhatóan 965,1 milliárd forint, amiből 371,6 milliárd forint elsődleges egyenleg cél következik. Az MKKT értelmezése és számításai szerint a külső tételek 2011-re várható egyenlege 5589,1 milliárd forint, aminek alapján a belső tételek 2011. évi egyenleg követelményére -5217,5 milliárd forint adódik. Ezt a számot javasoljuk beírni a költségvetési törvény 5. § (1) bekezdésébe a benyújtott törvényjavaslatban szereplő, GDP-arányos -20% helyett, amely egyébként a kormány saját nominális GDP-előrejelzése alapján -5548 milliárd forintnak, tehát 330 milliárd forinttal lazább követelménynek felel meg.¹⁵

---

intézkedéseket hozni, mert az Állam esetleg visszafizeti az IMF-től felvett és jegybanki betétben tartott hitelösszeget, aminek következtében a kamatbevételek nyilvánvalóan csökkennek.

¹⁵ Amennyiben 2011-re nem a benyújtott törvényjavaslat szerinti teljes egyenlegről, hanem a 428,8 milliárd Ft elsődleges egyenlegről indítottuk volna a számítást, akkor a belső tételek egyenleg követelménye további közel 60 milliárd forinttal adódott volna szigorúbbnak. Ez a különbség nem más, mint az MKKT és a kormány 2011-es nettó kamatkidadásokra vonatkozó várakozásainak eltérése. Az MKKT alacsonyabb kamatkidási várakozásából adódik a lazább belső egyenleg követelmény – változatlan teljes egyenleget feltételezve.

Belső tételek egyenleg követelménye 2011-re	Kormány	MKKT
Teljes egyenleg terv	-593,5	-593,5
Kamategyenleg	-1022,3	-965,1
Elsődleges egyenleg cél	428,8	371,6
Külső tételek egyenlege	5856,3	5589,1
Belső egyenleg követelmény a teljes egyenleg terv alapján	-5427,5	-5217,5
<i>Belső egyenleg követelmény költségvetési törvényjavaslat szerint</i>	-5548,0	

4. A KF tv. 4. § (1) és 18. § (2) bekezdéseiben foglaltakat, amelyek a központi alrendszer korrigált elsődleges kiadási főösszegének alakulását szabályozzák, a benyújtott költségvetési törvényjavaslat teljesíti.

Költségvetési módszertani függelék

I. Bevételek

I. 1. Gazdálkodó szervezetek befizetései

I. 1. 1. Társasági nyereségadó és különadó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.1. pontjában részletesen megtalálható. A publikált módszertanhoz képest a 2011-12-es előrejelzés a hosszú távú összefüggéseknek kissé módosított változatát használja fel.¹⁶

A módosított módszertanban az új elem egy trendváltozó, amely megragadja azt a negatív hatást, miszerint a veszteségelírás nagyban hátráltatni fogja a társasági nyereségadóból származó bevételek emelkedését 2011-12-ben. Erre a kockázatra korábbi jelentéseinkben már többször felhívtuk a figyelmet. Az érvényben lévő szabályozás alapján a 2008-2010 között elhatárolt negatív adóalapok 2010-től írhatók le, a leírás mértéke a pozitív adóalapok felépülésének – azaz a korábban veszteséges vállalkozások nyereségesé válásának – ütemétől függ. További – az előrejelzésünkben nem számszerűsített – negatív kockázatot jelent az időhorizontunk végén az adókedvezmények újbóli felfutása, amely a javuló világgazdasági kilátások és a csökkenő tőkeköltség révén újra 100 milliárd Ft-ra emelkedhet,¹⁷ hasonlóan a 2005-2007-es évek átlagához.¹⁸

---

¹⁶ $\ln(T_t) = -7,03 + 1,27 \cdot \ln(\pi_t) + 0,64 \cdot \ln(\tau_t) - 0,01 \cdot \text{trend}^3 + \varepsilon_t$, ahol T_t az adóbevétel, π_t a profitproxy, τ_t az adókulcs a t . évben, ε_t a hibtag.

¹⁷ 2008-ban az igénybe vett adókedvezmények összege 70 milliárd Ft alatt maradt. Ennek legnagyobb részét – hasonlóan a korábbi évekhez – feldolgozóipari, azon belül is gépipari, kisebb részben pedig vegyipari vállalkozások vették igénybe.

¹⁸ Az említett kockázatokat erősíti, hogy a kormány szándéka szerint (T/10676. számú törvényjavaslat) egyrészt megszűnne a veszteségelhatárolás adóhatósági engedélyeztetése, másrészt pedig a fejlesztési adókedvezmények igénybevétele könnyebbé válna.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

6. táblázat: Társasági adóbevétel előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	487,5	n.a.	427,1	620,3	622,8	645,5
kormány		540,4	450,5	609,3	634,9	663,7
eltérés	n.a.	n.a.	-23,4	11,0	-12,1	-18,2
ebből makro	n.a.	n.a.	10,8	3,6	-14,5	-29,6
egyéb	n.a.	n.a.	-34,2	7,4	2,4	11,4

Megjegyzés: A kormány októberi prognózisa szerint a 2009-es várható bevétel 418,0 milliárd Ft lesz.

A kormány és az MKKT előrejelzése közötti különbség 2011-re vonatkozóan 12 milliárd, 2012. esetében pedig 18 milliárd Ft. Csupán a makropályák eltérését figyelembe véve a különbség még ennél is nagyobb, időrendben közel 15, illetve 30 milliárd Ft lenne. Ennek oka az, hogy a rekonstruált profitproxy a kormány makropályája alapján nagyobb ütemben növekszik és szintben is magasabb a vizsgált időszakban, mint az MKKT hasonló változója. Az előrejelzések eltérését az is magyarázhatja, hogy a kormány – általunk pontosan nem ismert – módszertana a veszteségleírások kapcsán valószínűsíthetően kisebb mértékű adóbevétel-csökkenő hatással számol.

I. 1. 2. Egyszerűsített vállalkozói adó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.2. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

7. táblázat: Egyszerűsített vállalkozói adó előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	166,5	n.a.	163,1	178,1	187,9	198,3
kormány		172,9	n.a.	182,6	191,3	202,9
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-4,5	-3,4	-4,6
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	-1,9	-3,4	-2,5
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-2,6	0,0	-2,1

2011-ben a két intézmény által az adóalap közelítéseként használt nominális GDP növekedési prognózisa gyakorlatilag egybeesik, így a különbséget döntően a 2010-es bázis eltérése magyarázza. 2012-ben a kormányzati makropálya másfél százalékponttal nagyobb nominális GDP-bővüléssel számol az MKKT előrejelzéséhez képest, de az ebből fakadó eltérést mérsékli, hogy a kormány az eva-bevételek dinamikáját a teljes előrejelzési horizonton átlagosan hat tized százalékponttal lefelé korigálja a gazdasági növekedés üteméhez viszonyítva.

I. 1. 3. Cégaudóadó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.3. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

8. táblázat: Cégaudóadóból származó bevételek előrejelzése

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	n.a.	n.a.	15,1	20,9	20,6	20,4
kormány	n.a.	27,0	n.a.	24,0	34,0	34,4
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-3,1	-13,4	-14,0
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Feltételezéseink szerint ugyan középtávon az újonnan forgalomba helyezett autók száma továbbra is nő, de a korábbi évek nagyobb gépjárműállományára vetített forgalomból való kivonás miatt mégis lassú csökkenést mutat a személygépkocsi állomány és a cégaudók száma is. Ez a feltételezés okozza előrejelzésünkben a cégaudóadóból származó bevétel csökkenő trendjét.

Az MKKT számításai és a kormányzati középtávú kitekintés közötti különbség lényegi része abból ered, hogy a 2010-es költségvetés tervezésekor nem a 2009. első három negyedében tapasztalható, rendkívül alacsony adóbeszedési hatékonysággal számolt a kormány. (A cégaudóadó 2009. február 1. óta szerepel önálló bevételi sorként.) Mivel a kormány előrejelzése a jelenlegi autóállomány alapján, a teljes elvi adófizetési kötelezettséget számszerűsíti, az eddig megvalósult alacsony adófizetési hajlandóság fényében túlzottan optimistának tekinthető. Nem látjuk indokoltnak a kiugróan növekvő adóbeszedési hatékonyság feltételezését, ezért a 2009-es adatok alapján tapasztalható 62 %-os hatékonysággal számolunk a teljes előrejelzési horizonton.

I. 1. 4. Hitelintézeti járadék

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.5. pontjában részletesen megtalálható.¹⁹

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

9. táblázat: Hitelintézeti járadék előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	11,5	10,7	10,7	10,2
kormány	12,6	13,0	n.a.	13,0	13,0	13,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-2,3	-2,3	-2,8
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

Mivel nem ismertek a kormány hozamgörbe alakulására vonatkozó feltételezései, így az előrejelzések közötti eltérés felbontása nem lehetséges.

I. 1. 5. Vám és cukorágazati hozzájárulás

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.6 pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A vám és cukorágazati hozzájárulás beszedési költségének megtérítésére vonatkozó előrejelzésünk a teljes időhorizonton 2-3 milliárd Ft-tal meghaladja a kormányét. A két makropálya eltérése ebből a különbségből alig valamit magyaráz, így véleményünk szerint azt az eltérő módszertanok okozzák. Az MKKT közgazdasági megközelítést alkalmaz változatlan szabályozást feltételezve. A kormány a vámbeszedési költség esetében az egységes engedély és az ehhez kapcsolódó nemzetközi megállapodások, míg a cukorágazati hozzájárulás esetében az Euroatom tanácsi határozat hatását számszerűsíti (bővebben a központi költségvetés fő bevételei című fejezeti kötetben).

¹⁹ Az érintett lakossági, illetve nem lakossági hitelállományok és hitelintézeti járadékalapok arányát, illetve azok változásának dinamikáját azonosnak tekintjük.

10. táblázat: Vám és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítésének előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	8,7	9,1	10,1	11,0
kormány	9,8	8,2	n.a.	7,4	7,8	7,9
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	1,7	2,3	3,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,5	1,5	2,4
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	1,2	0,8	0,7

I. 1. 6. Egyéb vállalati befizetések és kisadók

Ökoadók

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.7. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A kormány előirányzata és az MKKT előrejelzése közt nincs nagyságrendi különbség. 2010-ben a kormány magasabb adóbevételt feltételez, ám ez a szintkülönbség a következő években lecseng – ami mögött vélhetően a kormány alacsonyabb nominális GDP prognózisa áll.

11. táblázat: Ökoadók (energiaadó és környezetterhelési díj) bevételeinek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	24,6	25,0	26,4	27,7
kormány	25,2	24,5	n.a.	25,9	26,5	27,2
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-0,9	-0,1	0,5
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	0,1	-0,2
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-1,0	-0,2	0,7

Bányajáradék

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.7. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A kormány előirányzata és az MKKT előrejelzése nagyságrendileg megegyezik.

12. táblázat: Bányajáradék bevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	38,8	n.a.	22,6	48,2	38,4	29,6
kormány		33,5	n.a.	47,0	38,0	28,5
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	1,2	0,4	1,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	1,2	0,4	1,1

Játékadó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.7. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

Az MKKT előrejelzése azzal számol, hogy 2010-től az ötöslottó bevételek 90%-a átkerül a Nemzeti Kulturális Alap bevételei közé – ez várhatóan mintegy 9,4 milliárd Ft-ot tesz ki 2010-ben. Az ezt követő években is az elmúlt évek átlagos trendjének megfelelően vezetjük tovább ezt a sort, így 2011-ben 9,3 milliárd Ft-ra, 2012-ben pedig 9,1 milliárd Ft-ra csökken. Ennek tükrében nem világos, hogy a kormány 2011-es és 2012-es játékadó bevétel előirányzata ezzel az átcsoportosítással hogyan számol. A kormány tervszámai ugyanis nagyságrendileg közelebb állnak a 2009-es előirányzathoz (amely még tartalmazza az ötöslottó teljes bevételét), mint a 2010-eshez (ami már nem). Ezzel párhuzamosan azonban az előrejelzési horizonton az Nemzeti Kulturális Alap saját bevételei közt is szerepel egy 10 milliárd Ft-os szerencsejáték bevétel.

13. táblázat: Játékadó bevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	73,8	64,3	65,0	66,3
kormány	72,7	75,9	n.a.	63,1	70,4	74,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	1,2	-5,4	-7,7
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	1,2	-5,4	-7,7

14. táblázat: Az ötöslottó játékadó-bevételek NKA-ba kerülő részének előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	9,6	9,4	9,3	9,1
kormány	10,0	10,0	n.a.	10,0	10,0	10,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	0,6	0,7	0,9
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,6	0,7	0,9

Megjegyzés: Ez a bevétel az ötöslottó játékadó-bevétel 90%-át teszi ki.

Innovációs járulék**Módszertani információk**

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.7. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A kormány előirányzata és az MKKT előrejelzése nagyságrendileg megegyezik, bár óvatosabb. A különbséget azonban csak részben magyarázza, hogy a kormány alacsonyabb nominális GDP-vel számol.

15. táblázat: Innovációs járulék bevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	25,6	n.a.	25,1	25,6	27,0	28,4
kormány		26,3	n.a.	23,6	25,6	26,8
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	2,0	1,4	1,6
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	-1,2	0,3	-0,1
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	3,2	1,1	1,7

I. 1. 7. Egyéb központosított bevételek*Módszertani információk*

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.1.8. pontjában részletesen megtalálható.

*Előrejelzésünk bemutatása és elemzése***16. táblázat: Egyéb központosított bevételek előrejelzései**

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	139,2	n.a.	n.a.	48,6	48,6	48,6
kormány		107,8	n.a.	47,0	47,3	47,7
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	1,6	1,3	0,9
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	1,6	1,3	0,9

Nincs jelentős eltérés a kormányzati előrejelzéshez képest.

I. 2. Társadalombiztosítási járulékok**I. 2. 1. Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei***Módszertani információk*

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.2.1 pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A munkáltatói és biztosított nyugdíjbiztosítási járulék esetében előrejelzésünk 2010-ben és 2011-ben mintegy 60 milliárd Ft-tal, 2012-ben pedig 30 milliárd Ft-tal haladja meg a kormányét.

Az eltérés jelentős részét a makrofolyamatok eltérő megítélése okozza. 2010-ben ez 20 milliárd Ft-ot magyaráz az MKKT magasabb előrejelzéséből. 2011-ben a kormány makropályáját figyelembe véve a kormány előrejelzésénél is 15 milliárd Ft-tal alacsonyabb érték adódna. 2012-re pedig bár a kormány és az MKKT előrejelzése közel azonos, emögött ellentétes folyamatok húzódnak meg. A kormány makropályájával számolva mintegy 40 milliárd Ft-tal kisebb értéket kapunk, azonban egyéb (valószínűleg módszertani okok) 45 milliárd Ft-os pluszt okoznak.

Az eltéréseket tehát nem teljes egészében magyarázzák a makropályák, bár szerepük kétségtelenül fontos. Az eltérő módszertanok szerepe (például az effektivitásról alkotott eltérő kép) hasonlóan számottevő lehet, ugyanakkor a kormány módszertana csak részben ismert. A Nyugdíjbiztosítási Alap fejezeti kötetére szerint a munkáltatói és biztosított nyugdíjjárulék előrejelzése egyben történik, a nemzetgazdasági bruttó keresettömeg és a járulékkötelessé tett természetbeni juttatások figyelembevételével. Ugyanakkor a biztosított nyugdíjjárulékon belül a magánnyugdíjpénztári tagok és a nem-magánnyugdíjpénztári tagok által fizetett járulék előrejelzését véleményünk szerint érdemes külön kezelni, mivel előbbiek létszáma folyamatosan csökken, utóbbiaké emelkedik, ami összetétel-változást jelent.

A munkáltatói és biztosított nyugdíjbiztosítási járulékra vonatkozó előrejelzésünk tartalmazza a természetbeni juttatások és egyéb adómentes juttatások járulékkötelessé tételéből adódó mintegy 35 milliárd Ft-os többletbevételt. 2011-ben és 2012-ben szintén mintegy 35 milliárd Ft-os plusz bevétellel számolunk. A fejezeti kötetek nem tartalmazzák, hogy a kormány milyen bevételt prognosztizál.

17. táblázat: A munkáltatói és biztosított nyugdíjjárulék előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	2 164,9	2 262,9	2 344,3	2 428,6
kormány	2200,9	2 267,4	n.a.	2 193,3	2 269,0	2 398,9
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	69,6	75,3	29,7
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	19,8	58,5	40,2
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	49,8	16,8	-10,5

Megjegyzés: A munkáltatói és biztosított járulékbételekben számoltuk el a természetbeni és egyéb korábban járulégmentes juttatások járulékkötelessé tételéből eredő többlet nyugdíjbiztosítási járulékbételeket.

A késedelmi pótlék és az egyéb hozzájárulások esetében nincsen jelentős eltérés a kormány és az MKKT becslései között. Azonban ezek előrejelzési módszertanát nem publikálta a kormány.

Késedelmi pótlék, bírság

18. táblázat: Késedelmi pótlék, bírság bevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	11,2	11,7	12,0	12,4
kormány	9,9	9,7	n.a.	12,1	12,6	13,3
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-0,4	-0,6	-0,9
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,1	0,2
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-0,4	-0,7	-1,1

Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen²⁰

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.2.2.pontja végén részletesen megtalálható.

19. táblázat: Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	103,4	112,7	120,4	124,4
kormány	82,1	108,8	n.a.	120,1	125,3	129,5
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-7,4	-4,9	-5,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,9	0,1	-0,1
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-8,3	-5,0	-5,0

I. 2. 2. Egészségbiztosítási Alap

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.2.2 pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

Elöljáróban megjegyezzük, hogy az Egészségbiztosítási Alapról szóló fejezeti kötetben a kormány nem publikált módszertant, így egyik járulék és hozzájárulás

²⁰ A tétel tartalma: megállapodás alapján fizetők járulékbévételei, közteherjegy után befolyt járulék, sorkatonai (és polgári) szolgálatot teljesítők utáni nyugdíjbiztosítási- és nyugdíjjárulék, fegyveres testületek kedv. nyugellátásainak kiadásaihoz való hozzájárulás a minisztériumi fejezetektől, START-kártya MPA általi megtérítése, karkedvezmény-biztosítási járulék, és a GYED-ben részesülők utáni nyugdíjbiztosítási járulék címen az Egészségügyi Alaptól átvett pénzeszközök.

esetében sem tudjuk megítélni, hogy a kormány és az MKKT előrejelzésének eltéréséből mennyit magyaráz a módszertani különbözőség.

A munkáltatói és egészségbiztosítási járulékbevétel esetében a teljes előrejelzési horizonton a kormánynál mintegy 30-40 milliárd Ft-tal magasabb bevételt várunk. Az eltérés fele (mintegy 15-25 milliárd Ft) a makropályák különbözőségére vezethető vissza.

20. táblázat: A munkáltatói és biztosított egészségbiztosítási járulékbevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	756,5	622,5	650,2	679,0
kormány	872,4	883,9	n.a.	588,0	607,9	645,6
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	34,5	42,3	33,4
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	14,7	24,6	18,9
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	19,8	17,7	14,5

Megjegyzés: A munkáltatói és biztosított járulékbevételben számoltuk el a természetbeni és egyéb korábban járulégmentes juttatások járulékkötelessé tételéből eredő többlet egészségbiztosítási járulékbevételt.

Az egészségügyi hozzájárulás esetében nincs jelentős eltérés a kormány és az MKKT előrejelzése között. Ugyanakkor a makropályák különbségével ez alig magyarázható, valószínűsíthetően módszertani oka lehet (például az hatékonyság eltérő megítélése).

A 2011-es és a 2012-es egészségügyi hozzájárulás azért kisebb, mint a 2010-es érték, mivel 2010-ben még egy mintegy 7 milliárd Ft-os áthúzó hatással számolunk, melyet az előbbi két év már nem tartalmaz. Amennyiben mindhárom évre csak a százalékos egészségügyi hozzájárulást mutatná a táblázat, - összhangban a nemzetgazdasági bruttó keresettőmeggel - növekvő tendenciát látnánk.

Egészségügyi hozzájárulás (tételes és százalékos)

21. táblázat: Egészségügyi hozzájárulás

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	87,1	45,8	40,7	42,8
kormány	118,9	119,2	n.a.	49,1	45,2	46,5
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-3,3	-4,5	-3,7
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,4	0,5	-0,1
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-3,7	-5,0	-3,6

A késedelmi pótlék és az egyéb hozzájárulások esetében – a Nyugdíjbiztosítási Alaphoz hasonlóan – nem számottevő a kormány és az MKKT előrejelzéseinek eltérése.

Késedelmi pótlék, bírság

22. táblázat: Késedelmi pótlék, bírság bevételeinek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	4,9	5,1	5,3	5,5
kormány	4,7	4,9	n.a.	4,0	4,1	4,2
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	1,1	1,2	1,3
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,1	0,1
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	1,1	1,1	1,2

Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen²¹

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.2.2 pontjának végén megtalálható.

23. táblázat: Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	38,7	50,7	51,9	53,1
kormány	32,3	39,9	n.a.	48,4	48,2	49,4
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	2,3	3,7	3,7
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,3	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	2,0	3,7	3,7

I. 2. 3. Munkaerőpiaci Alap

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.2.3 pontjában részletesen megtalálható.

²¹ A tétel tartalma: munkanélküli ellátás után fizetett járulék, baleseti járulék (egészségügyi szolgáltatási járulék), munkáltatói táppénz-hozzájárulás, sorkatonai szolgálatot teljesítők után fizetett járulék, fegyveres testületek kedvezményes nyugellátás hozzájárulás.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A Munkaerőpiaci Alap fejezeti kötetében egyik tétel esetében sem publikálták a kormány előrejelzési módszertanát, így a kormány és az MKKT előrejelzésének eltéréséről nem állapítható meg, mennyiben vezethető vissza a módszertani eltérésekre.

Munkaerőpiaci járulék előrejelzésünk a kormányhoz képest mintegy 10-15 milliárd Ft-tal magasabb, mely eltérés fele az eltérő makropályák következménye.

Munkaerőpiaci járulék

24. táblázat: Munkaerőpiaci járulék előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	290,6	190,8	199,3	208,1
kormány	323,7	330,1	n.a.	180,0	182,7	193,4
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	10,8	16,6	14,7
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	4,0	8,0	6,3
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	6,8	8,6	8,4

Megjegyzés: A munkaerőpiaci járulék számításánál figyelembe vettük a természetbeni és az egyéb korábban járulékmentes juttatások járulékkötelelessé tételéből eredő többlet járulékbévételt.

Ami a rehabilitációs hozzájárulást illeti, összességében nincs nagy eltérés a kormány és az MKKT között, az MKKT előrejelzése mintegy 5 milliárd Ft-tal magasabb. Mivel a rehabilitációs hozzájárulás nem függ a makropályától, nem különíthető el a makropálya hatása, így a kormány és az MKKT előrejelzésének eltérése minden bizonnyal módszertani eltérésre vezethető vissza.

Rehabilitációs hozzájárulás

25. táblázat: Rehabilitációs hozzájárulás

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	15,9	64,6	86,1	86,1
kormány	14,7	16,1	n.a.	62,4	78,6	80,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	2,2	7,5	6,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.

A szakképzési hozzájárulás esetében mintegy 5 milliárd Ft-tal alacsonyabb bevételt valószínűsítünk a kormányhoz képest. A kormány makropályájával kalkulált

szakképzési hozzájárulás közel azonos az MKKT becslésével, így az eltérést módszertani okok magyarázhatják.

Szakképzési hozzájárulás

26. táblázat: Szakképzési hozzájárulás

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	42,0	n.a.	41,4	42,8	44,7	46,7
kormány		41,3	n.a.	49,0	50,8	53,8
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-6,2	-6,1	-7,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	-6,7	0,0	-0,2
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-6,7	0,0	-0,2

I. 3. Fogyasztáshoz kapcsolt adók

I. 3. 1. Általános forgalmi adó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.3.1. pontjában részletesen megtalálható. Összefoglalóan azt mutattuk be, hogy az áfa bevétel alakulására leginkább a vásárolt fogyasztás változása, a fogyasztási szerkezetben bekövetkezett változás, valamint az egyes termékcsoportok kulcsának változtatása hat.

Korábbi számításainkat arra építettük, hogy 2010-ben a fogyasztási szerkezetben a kedvezményes kulcsú termékek nagyobb súllyal szerepelnek, mint a számításunk alapját képező 2007-es évben (2007 az utolsó év, amelyre rendelkezésre áll a KSH fogyasztási szerkezete), így az átlagos effektív áfa kulcsot 16,87%-ra becsültük. A jelzett átrendeződés háttérében feltételezésünk szerint a normál kulcsú termékek relatíve jelentősebb visszaesése áll a kedvezményes kulcsú, alacsonyabb jövedelemrugalmasságú termékekhez képest (ami egyben az átlagos elvi áfa-kulcs arányos csökkenését is maga után vonja). A 2010 utáni évekre azzal a feltételezéssel számolunk, hogy a 2007-es fogyasztási szerkezet 2014-re fog visszaállni – ám immáron az új adókulcs mértékek mellett.²² A visszarendeződésből fakadóan a normál kulcsú termékek fogyasztása már 2011-12-ben relatíve gyorsabban fog bővülni. Ez a hatás annak is köszönhető, hogy ebben az időszakban realizálódik majd a tartós fogyasztási cikkek 2009-2010-ből elhalasztott

²² Megjegyezzük, hogy nem a 2007. év termék-főcsoportonként vett fogyasztási szerkezetének pontos helyreállításával számolunk, hanem a fogyasztás áfa-kulcsok szerinti megoszlásának vissza-korrigálására. Ennek megfelelően lehet, hogy konkrét kategóriákat tekintve a személygépkocsik, vagy a lakások kisebb relatív súllyal szerepelnek majd a fogyasztásban 2014-ben, de más normál kulcsú fogyasztási cikkek (pl. bútorok, vagy ruházat) ezt ellensúlyozhatják majd a feltételezésünk szerint.

megvásárlása. Ennek megfelelően az átlagos effektív kulcs 2011-ben 17,1%-ra, majd 2012-ben 17,4%-ra nő.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

Az MKKT előrejelzése szerint 2010-ben az áfa bevételek 2335 milliárd Ft-ot fognak kitenni, ami a kormány prognózisához nagyon közel áll, azonban ez egy magasabb fogyasztási szint mellett alakul ki. 2011-12-ben továbbra is a fogyasztás fokozatos korrekciójára épít a becslésünk, amelyben az áfa bevételek növekedése konzisztensen, de moderált mértékben, átlagosan másfél százalékponttal meghaladja a nominális fogyasztás bővülését, amely összefüggés egyébként 2007-ben és 2008-ban is megfigyelhető volt (tehát olyan években, amikor az adókulcsok változatlanok maradtak). A kormány makropályája 2011-re 5,5%-os fogyasztási bővülést vetít előre, ám ugyanerre az évre az áfa-prognózis nagyvonalú, 8,1%-os növekedéssel számol. Ezzel szemben 2012-ben már konzervatívva válik a kormányzati tervszám, ugyanis 5,5%-os fogyasztásbővülés mellett csak 5%-os ÁFA bevétel növekedés szerepel a tervben. A nehezen értelmezhető és elfogadott adóváltozásokkal nem magyarázható 2011-es kiugró áfa növekedési kormányzati prognózis magyarázza, hogy abban az évben közel 40 milliárdra kinyílik a két intézmény előrejelzése közötti különbség, míg 2012-ben már összezáródik ez a rés.

27. táblázat: Áfa bevétel előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	2 065,3	2 335,4	2 482,7	2 654,3
kormány	2114,1	2 135,0	2 097,0	2 331,9	2 521,0	2 646,2
eltérés	n.a.	n.a.	-31,7	3,5	-38,3	8,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	53,2	32,9	28,9
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-49,7	-71,2	-20,8

Megjegyzés: A kormány októberi prognózisa szerint a 2009-es várható bevétel 2130,0 milliárd Ft lesz.

I. 3. 2. Jövedéki adó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.3.2. pontjában részletesen megtalálható.

Az MKKT csak a 2010. január 1-től hatályba lépő jövedéki adó növekedéssel számol a teljes előrejelzési horizonton, így a következő években csak a fogyasztási volumen bővülésével nő az adóbevétel. Ugyanakkor a hatályos 92/79 EGK Irányelv alapján elképzelhető, hogy a cigaretta jövedéki adó mértéke a jövőben változni fog.²³ A saját

²³ A Tanács 1992. október 19-i 92/79/EGK Irányelve a cigaretták adójának közelítéséről kötelező jövedéki adó minimumot határoz meg, tételesen illetve értékarányosan meghatározva. Ennek

árfolyam-feltételezésünk egy, az előrejelzési időszak végére nominálisan enyhén beerősödő árfolyamot mutat, így ez nem feltétlenül teszi szükségessé az adónövelést. Ráadásul az sem biztos, hogy a legkeresettebb árkategóriába tartozó cigaretta termék ára változik – és ekkor sincs adómérték-növelési kötelezettség.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

Előrejelzésünkben arra számítunk, hogy a jövedéki adó bevételek csak kis mértékben fognak növekedni, párhuzamosan a lassan bővülő (reál)fogyasztással. Ezzel szemben a kormány 2011-re vonatkozóan jóval optimistább, a fogyasztás volumennövekedését több mint 1 százalékponttal meghaladja az adóbevételek növekedése (2012-ben a fogyasztás reáldinamikájával arányos a bevétel-változás). Az eltérések konkrét okát a kormány módszertanának hiányában nem tudjuk megmagyarázni; egy lehetséges tényező, hogy a kormány számolt a cigaretta jövedéki adójának (még nem elfogadott) 2011-es emelésével.

28. táblázat: Jövedéki adóbevétel előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	843,0	n.a.	800,8	885,2	897,6	916,4
kormány		830,0	n.a.	892,9	932,6	957,2
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-7,7	-35,0	-40,8
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	32,8	16,2	10,4
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-40,5	-51,2	-51,2

I. 3. 3. Regisztrációs adó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan részletes leírása a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II. 3. 3. pontjában található meg.

---

megfelelően az adó mértéket a devizapiacokon uralkodó árfolyam (Ft/euró) és az úgynevezett legkeresettebb árkategóriába tartozó cigaretta termék ára mozgatja.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

29. táblázat: Regisztrációs adó bevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	32,6	34,3	42,4	50,6
kormány	86,8	82,1	n.a.	39,3	80,7	82,1
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-5,0	-38,3	-31,5
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,4	-0,2	-0,5
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-5,4	-38,1	-31,0

Az MKKT és a kormány 2010-es előrejelzései közti 5 milliárd Ft-os különbség 2011-től még hangsúlyosabbá válik: a kormány ebben az évben 38,3 milliárd Ft-tal magasabb, csaknem kétszer akkora bevétellel számol, mint az MKKT. Az eltérés még 2012-ben is meghaladja a 30 milliárd Ft-ot, ekkor a kormány az MKKT-nál mintegy 60%-kal több bevételt valószínűsít.

A különbségek kialakulásában a makrogazdasági környezetre vonatkozó eltérő előrejelzések marginális szerepet játszanak. A különbség háttérében főként az áll, hogy véleményünk szerint az autóvásárlások lakossági fogyasztásban betöltött, a válság hatására drasztikusan lecsökkent részaránya később sem fogja elérni a válság előtti időszak 5,6%-os értékét, és a visszatérés is több év alatt, fokozatosan fog megvalósulni. Ezzel szemben a kormányzat előrejelzésében szereplő 2010-2011 közti jelentős regisztrációs adó bevétel megugrás arra utal, hogy legkésőbb 2011 elején az újautó vásárlások szinte egyik pillanatról a másikra térnek vissza a válság előtti szintre. Ezt követően pedig 2012-ben az adóbevételek további mérsékelt növekedésére számít a kormány.

I. 4. Lakossági befizetések

I. 4. 1. Személyi jövedelemadó és különadó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.4.1 pontjában részletesen megtalálható.

A fent említett módszertan mellett figyelembe vettük, hogy 2011-től a személyi jövedelemadó alsó sávhatára 15 millió Ft-ra emelkedik, az alsó sáv kulcsa 17%, a felső kulcs pedig 32% lesz.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

Az MKKT a kormányhoz képest mintegy 50-80 milliárd Ft-tal alacsonyabb személyi jövedelemadó bevételt valószínűsít az előrejelzési horizonton. Az egész időszakról elmondható, hogy a kormány makroprognózisait és az MKKT adó-előrejelzési módszertanát alapul véve még az MKKT előrejelzésénél is kisebb értékek adódnának, vagyis az eltérést módszertani okok magyarázzák. A fejezeti kötet szerint a kormány a nemzetgazdasági bér- és keresettömeg indexet veszi figyelembe. A fejezeti kötetből ugyanakkor nem ismert, hogy 2011-ben és 2012-ben mekkora bevételre számít a kormány a családi pótlék adóalapba történő beemelése, valamint a természetbeni juttatások és egyéb, korábban adómentes juttatások megadóztatása következtében.

Személyi jövedelemadó és különadó

30. táblázat: Személyi jövedelemadó és különadó bevételek előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	1 931,5	1 817,4	1 759,5	1 863,2
kormány	2026,5	2 091,8	1 914,2	1 885,4	1 838,7	1 915,0
eltérés	n.a.	n.a.	17,3	-68,0	-79,2	-51,8
ebből makro	n.a.	n.a.	-17,2	21,5	68,5	47,8
egyéb	n.a.	n.a.	34,5	-89,5	-147,7	-99,6

Megjegyzés: Az MKKT előrejelzései tartalmazzák a családi pótlék adóalapba emelésének, a természetbeni és egyéb korábban adómentes juttatások megadóztatásának hatását. 2011-re és 2012-re feltételeztük, hogy 2010-el megegyező bevétel származik ezekből a tételekből.

Adókedvezmények

31. táblázat: Adókedvezmények

milliárd Ft	2010	2011	2012
MKKT, eredményszemlélet	34,3	34,5	33,0
MKKT, pénzforgalmi szemlélet	73,6	34,5	32,7

32. táblázat: Természetbeni és egyéb adómentes juttatásokból becsült bevétel 2010-ben

milliárd forint	Járulékbevétel						Összesen
	Bruttó összeg	Adó	Egészség-biztosítási	Nyugdíj-biztosítási	Munkaerő-piaci	Járulék összesen	
25%-os körbe tartozó cafeteria elemek becsült értéke	246,0	49,2	0,0	0,0	0,0	0,0	49,2
54%-os körbe tartozó cafeteria elemek becsült értéke	129,1	35,6	2,0	24,4	1,0	27,4	63,1
Adóterhet nem viselő 2010-től	50,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Teljes egészében adóköteles 2010-től	43,0	7,3	0,9	10,3	0,4	11,6	18,9
Összesen	468,6	92,2	2,9	34,7	1,4	39,1	131,2

Az „Elemzés a makrogazdasági kilátásokról és a költségvetési kockázatokról” című elemzésünkben augusztusban azt írtuk, hogy becslésünk szerint a sávhatár 5 milliárd Ft-ról 15 milliárd Ft-ra történő emelése 2011-ben önmagában mintegy 175 milliárd Ft-tal csökkentheti a személyi jövedelemadó bevételt.

Jelenleg úgy véljük, hogy ez a hatás akár még nagyobb, 195 milliárd Ft is lehet: augusztusban ugyanis az akkor rendelkezésre álló 2007. évi jövedelemeloszlást vetítettük előre, míg jelen számításaink készítésekor az azóta nyilvánosságra hozott 2008. évi adatokat használtuk, és a két év között a jövedelemeloszlás érdemben változott. 2008-ban 2007-hez képest az 5 és 15 milliárd Ft közé eső jövedelem²⁴ az APEH bevallási adatok alapján mintegy 230 milliárd Ft-tal emelkedett, mely 14,2%-os változást jelent. Ugyanakkor augusztusban a 2008. évi adóalapot, így az 5 és 15 milliárd Ft közötti jövedelemtartományt is a 6,3%-os nemzetgazdasági bruttó keresettömeg index-szel jeleztük előre (abban az évben tehát növekedtek a jövedelemkülönbségek). Mivel nagyobb jövedelemtömeg esik az 5 és 15 milliárd Ft-os sávhatárok közé, mint azt korábban valószínűsítettük, nagyobb a kieső adóbevétel is, mely ehhez a jövedelemtömeghez kapcsolódik. Ez magyarázza azt, hogy mintegy 20 milliárd Ft-tal magasabb lehet a 2011-ben érvénybe lépő sávhatár-emelés ceteris paribus hatása.

²⁴ Az 5 és 15 milliárd Ft-os sávhatárok szuperbruttósítás utáni sávhatárok, így a 2007. és 2008. évi összevont adóalap esetében ezek hozzávetőleg 4 és 11,8 milliárd Ft-ot jelentenek.

I. 4. 2. Illetékek

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.4.2. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

33. táblázat: Illetékbevételek előrejelzése

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	130,9	n.a.	120,0	112,4	113,1	114,1
kormány		128,4	n.a.	110,0	110,0	112,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	2,4	3,1	2,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,1	0,1
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	2,4	3,0	2,0

Előrejelzésünk kis mértékben tér el a kormány számítási eredményeitől. Az eltérés főleg abból fakad, hogy bár becslésünk során nem változott a használt módszertan, de az előrejelzéshez szükséges feltételezésekkel éltünk az ingatlan- és autópiac középtávú alakulására.

Az ingatlanpiaci tranzakciók számának csökkenését és a lakásvásárlások finanszírozásában történő jelentős változások átlaghoz való lassú (2012-ig megtörténő) visszarendeződését feltételezzük. Ennek értelmében a lakáscélú hitelszerződések száma 2009-2010-ben csökken, 2011-2012-től azonban lassú ütemben újra növekszik.

Feltételezéseink szerint rövid távon az újonnan forgalomba helyezett autók száma kevesebb, mint a forgalomból kivont gépjárművek száma, vagyis a teljes állomány csökken. Ezen belül az MKKT rövid távon a használt autó értékesítés növekvő arányára számít.

A jelentős ingatlantulajdonnal rendelkező vállalatokban történő részesedésszerzésre újonnan bevezetett illetékbevételek részletes tulajdonszerkezeti adatok alapján lenne előrejelezhető, így jelen esetben a kormány becslésével számolunk. Az új illetéknemhez köthető befizetési bizonytalanság és az ide tartozó vállalati tranzakciók rövid távon feltehető csökkenése miatt ez a bevételi tétel kockázati faktornak tekinthető.

Előrejelzésünk pontosságát természetesen befolyásolja, hogy az ingatlan- és autópiacra vonatkozó feltételezéseink mennyire valósulnak meg. Nehéz megbecsülni például a hitelszűke hatását, mert az több csatornán jelentkezhet. A hitelből és

lízingből finanszírozott lakás- és autóvásárlások 2009-es évben tapasztalt nagyarányú csökkenése után, 2011-től ismét kis mértékű, lassú növekedésre számít az MKKT.

I. 4. 3. Vagyonadó

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.4.3. pontjában részletesen megtalálható. Az elérhető adatokra és az alkalmazott módszertanra vonatkozó akkor megfogalmazott fenntartásaink továbbra is érvényesek.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

34. táblázat: Vagyonadó bevételek előrejelzése

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	n.a.	n.a.	n.a.	32,9	32,9	32,9
kormány	n.a.	n.a.	n.a.	50,0	50,0	50,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-17,1	-17,1	-17,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-17,1	-17,1	-17,1

Az MKKT és a kormány előrejelzése közötti eltérés jelentős, amit a felhasznált adatok magyaráznak. Mindkét becslés további bizonytalanságokat tartalmaz, amelyek a vonatkozó jogszabály hatásainak modellezéséhez szükséges adatok hiányára vezethetőek vissza.

Az MKKT előrejelzésének készítése során megvizsgáltuk a hazai lakóingatlan-állomány nettó gyarapodását a 2001-2008-as időszakban és megállapítottuk, hogy az igen alacsony, 1% alatti. A nettó állomány bővülésének a megoszlása az építmény nettó alapterülete, településtípus, földrajzi elhelyezkedés, a tulajdonos életkora, a háztartásban élő gyermekek száma, a tulajdonos egyéb ingatlantulajdonai szerint nem ismert, ezért azt sem tudjuk megbecsülni, hogy az milyen módon befolyásolja az adóalapot. Ennek az állománybővülésnek az alapterület, településtípus és földrajzi elhelyezkedés szerinti megoszlása nem ismert, ezért azt sem tudjuk megbecsülni, hogy az milyen módon befolyásolja az adóalapot. Tekintettel azonban arra, hogy ez a hatás nagyságrenddel kisebb, mint ami a becslések már ismert hiányosságaiából fakad, előrejelzésünket – a kormányhoz hasonlóan – változatlanul hagytuk 2011-re és 2012-re nézve. A nagyteljesítményű gépkocsik, vízi- és légi járművek adójára vonatkozó becslésünket hasonló okokból, illetve a várt bevételek közötti szerény arányukra való tekintettel, szintén változatlanul hagytuk.

I. 4. 4. Adóbefizetések

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.4.4. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A kormány előirányzata és az MKKT előrejelzése közti eltérés oka az, hogy 2009-ben és 2010-ben is nő az adó mértéke, az MKKT előrejelzése pedig ezzel a növekedéssel számol, míg a kormány előirányzat növekedésben ez nem jelenik meg.

35. táblázat: Adóbefizetések előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	6,0	6,6	6,6	6,6
kormány	5,8	5,3	n.a.	5,8	5,8	5,8
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	0,8	0,8	0,8
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,8	0,8	0,8

II. Kiadások

II. 1. Családi támogatások és egyéb szociális juttatások

II. 1. 1. Anyasági támogatások

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.1. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

36. táblázat: Anyasági támogatás

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	6,0	6,1	6,2	6,2
kormány	5,9	7,5	n.a.	6,0	6,0	6,2
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	0,2	0,0
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	0,2	0,0

Nincs érdemi eltérés az MKKT és a kormányzat előrejelzése között.

II. 1. 2. Gyermekgondozási segély (GYES)

Módszertani információk

Előrejelzésünk készítésekor a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.2. pontjában leírt módszertanunkat egy – már ott is említett – jogszabályváltozás miatt módosítottuk.

2009 során a jogosultsági szabályok lényegesen megváltoztak; a 2010. május 1. után született gyermekek esetében a GYES csak két éven keresztül jár. (A hosszabb időtartamú folyósítást keletkeztető esetek szabályozása nem változott.)

Az igénybevevői létszámot a 0-3 korévekhez viszonyítva a 2007. évi szinten tartottuk. Ezt a 2012-es értéket módosítottuk a jogosultsági időtartam rövidülésének hatásával. Az így adódó becslést fölfelé korrigáltuk annak figyelembe vételével, hogy a GYED szigorodó szabályai miatt a GYED- és TGYES-jogosultságukat elvesztők 2010 októberétől kezdve mindannyian GYES-t vesznek igénybe – emiatt előrejelzésünk óvatossá tekinthető.

A leírtak az alábbi feltételezésekre épülnek:

- az ikerszülések aránya az összes élveszületésen belül változatlan marad,
- az igénybevevők számának jogosultakhoz viszonyított aránya csak a jogosultsági időtartam rövidülésének következtében változik,
- a GYED- és TGYES-jogosultságot elveszítők GYES-t igényelnek.

A jelenleg alkalmazott becslési módszer képlete:

$$K_t = [\hat{\alpha}_{t-1} P_t * D_t (4/12 + 8/12 * \gamma) + GYED_t] * (1 + \varepsilon) MP_t$$

ahol: K_t a GYES kiadások t. évi nagysága,

$\hat{\alpha}_{t-1}$ az átlagos igénybevételi hányad,

P_t a referencia-népesség (0-3 évesek),

D_t a jogszabályváltozási dummy, ami 2012-ben 1, egyébként 0,

γ azon GYES-en lévők számának teljes GYES-igénybevevői létszámhoz viszonyított aránya, akik 2-3 év közötti gyermekkel, vagy több gyermekkel vannak GYES-en, amelyek közül a legfiatalabb 2-3 év közötti (becslés a 2008. áprilisi igénybevételi adatok alapján),

$GYED_t$ azon GYED-, illetve TGYES-igénybevevők száma, akik a jogszabályváltozás miatt elveszítik a GYED-, illetve TGYES-jogosultságukat (időarányosan),

ε az ikerszülések miatt alkalmazott korrekció,

MP_t az öregségi nyugdíj kormányrendeletben rögzített legkisebb összege.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

37. táblázat: Gyermekgondozási segély

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	61,4	n.a.	61,6	61,7	64,1	60,9
kormány		59,2	n.a.	62,0	62,0	57,5
Eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-0,3	2,1	3,4
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-0,3	2,1	3,4

Mind 2011-ben, mind 2012-ben az MKKT előrejelzése valamivel magasabb a kormányénál, melynek oka valószínűleg az igénybevevői létszámra vonatkozó eltérő feltevésekben rejlik, hiszen az ellátás összege nem csökkenhet, hogyha az öregségi nyugdíjminimum nem csökken. 2011-ben 2,5 milliárd, 2012-ben pedig 4,7 milliárd Ft-ra becsültük a TGYES- és GYED-jogosultságuk elvesztése miatt GYES-t igénybevevők által okozott többletkiadást.

II. 1. 3. Családi pótlék

Módszertani információk

Előrejelzésünk készítésekor a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.3. pontjában leírt módszertanunkat egy korábbi, említésre méltó – bár korántsem jelentős – költségvetési hatást csak 2011-től okozó, a tanköteles korhatárra vonatkozó jogszabályváltozás miatt módosítottuk. A felhasznált adatok köre az Oktatási és Kulturális Minisztérium Oktatás-statisztikai évkönyveivel bővült.

Az igénybevevők létszámára a 0-18 korcsoport létszámából következtettünk. Az így kapott létszámot a 18. életévük betöltése után is jogosultak 2009. évi arányának megfelelően – 9,4%-kal – fölfelé módosítottuk. További létszám-módosítást követelt meg az egészséges jogosultakra vonatkozó abszolút korhatár 23-ról 20 évre csökkentése, ami – a 2009. évi adatok alapján – várhatóan 2,1%-kal csökkenti a létszámot 2010 szeptemberétől.

Ezen felül módosítást igényel még a létszámban, hogy a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 1999 óta hatályos módosítása értelmében azok, akik 1998 előtt kezdték meg iskolai tanulmányaikat, legalább 16 éves korukig, azok pedig, akik 1998-ban, vagy az után léptek az 1. osztályba, azok legalább 18 éves korukig tankötelesek. Mivel a tanulók 6-8 éves korukban kezdik el az iskolát, ennek az intézkedésnek a hatása 2010-2012-ben elosztva jelentkezik majd. Tekintve azonban, hogy a 16 évesek 97%-a, a 17 éveseknek pedig 91%-a a tankötelesség előírásának hiányában is tanul, ez a szabályozásváltozás 2012-ben is csupán 0,7%-os növekedést okoz az ellátotti létszámban.

Tekintettel arra, hogy az igénybevevők családtípusonkénti összetétele az elmúlt években hozzávetőleg változatlan volt, az egyes ellátásoknak az átlagos ellátás számításánál alkalmazott súlyát nem változtattuk meg 2009-hez képest. Az igénybevevői létszám fenti módosításaiból fakadó összetétel-változással nem számoltunk, mert annak átlagos ellátásra gyakorolt hatása egy ezrelék alatt marad. Törvényben rögzített automatizmus, illetve eltérő értelmű intézkedés hiányában a 2009. évi ellátási összegekkel számoltunk a 2010-2012. évekre is.

A leírtak az alábbi feltételezésekre épülnek:

- a jogosulti állomány családtípusok szerinti összetétele nem változik,
- a jogosultak száma csak az abszolút korhatár leszállítása, valamint a tanköteles kor módosítása miatt változik.

A jelenleg alkalmazott becslési módszer képlete:

$$K_t = (\alpha_{t-1} - \alpha^{21-23}_{t-1})(1 - \beta_t)P^{0-18}_t * CSP$$

ahol K a családi pótlék kiadások t . évi nagysága,

α_{t-1} az átlagos igénybevével hányad a 0-18 évesek arányában,

α^{21-23}_{t-1} a 21-23 éves, nem emelt szintű családi pótlékban részesülők igénybevevők aránya a 0-18 éves népesség arányában,

β_t azoknak az 1998 óta iskolai tanulmányokat folytató jogosultaknak a teljes jogosulti létszámhoz viszonyított aránya, akik az adott évben csak a tanköteles kor meghosszabbítása miatt folytatják majd a tanulmányaikat (becslés a tanulmányokat végzők korév szerint megbontott létszámadatai alapján)

P^{0-18}_t , a referencia-népesség (0-18 évesek),

CSP a családi pótlék ellátástípusokból képzett súlyozott átlaga.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

38. táblázat: Családi pótlék

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	369,9	363,0	350,9	347,8
kormány	366,0	374,0	n.a.	364,7	358,7	368,0
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-1,7	-7,8	-20,2
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-1,7	-7,8	-20,2

A jogszabályváltozások miatt – változatlan ellátási szintet feltételezve – fokozatos csökkenés várható a családi pótlék kiadásokban. A kormány és az MKKT előrejelzése között fokozatosan növekvő eltérés van, ami jelentheti azt, hogy ezen az időtávon a kormány már – az MKKT-val ellentétben – számol az ellátás összegének megemeléseivel.

II. 1. 4. Gyermeknevelési támogatás

Módszertani információk

Előrejelzésünk készítésekor a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.4. pontjában leírt módszertanunkat egy – már ott is említett – jogszabályváltozás miatt módosítottuk.

2009 során a jogosultsági szabályok megváltoztak: annak érdekében, hogy a csökkentett jogosultsági időtartamú GYES-t követően – GYET-et igényelve – az érintett szülő folytatólagosan otthon maradhasson gyermekeivel, a GYET jogosultság alsó korhatárát a legkisebb gyermek harmadik évéről annak második évére csökkentette a jogalkotó, egy évvel meghosszabbítva a potenciális folyósítási időtartamot. Ez a változás 2012 második harmadától érezteti hatását, hiszen ekkor lesznek kétévesek azok a gyermekek, akik után a GYES már nem vehető igénybe a harmadik évben.

A technikai kivetítés során az igénybevevőknek a 3-8 év közötti gyermekek létszámához viszonyított arányát vettük alapul, feltételezve, hogy ennek az aránynak a várható értéke megegyezik az elmúlt évek átlagos igénybevételi arányával, azaz a referencianépesség 9%-ával. Feltételeztük továbbá, hogy ez az igénybevételi arány

a 2-3 év közötti gyermekekre is hasonló, tehát 2012 májusától kezdve az igénybevevői létszám a 3-8 éves korosztály 9%-a helyett a 2-8 éves korosztály 9%-ával egyezik majd meg.

A leírtak az alábbi feltételezésekre épülnek:

- a jogosulti állomány aránya a referencianépességhez viszonyítva nem változik;
- az ellátás összege változatlan marad.

A jelenleg alkalmazott becslési módszer képlete:

$$K_t = \alpha_{t-1} P_t * MP_t$$

ahol K_t a gyermeknevelési támogatás t. évi nagysága,

α_{t-1} az átlagos igénybevételi hányad a referencianépesség arányában,

P_t a referencia-népesség (2012. májusig a 3-8 évesek, ezt követően a 2-8 évesek),

MP_t az öregségi nyugdíj jogszabályban rögzített legkisebb összege.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

39. táblázat: Gyermeknevelési támogatás

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	15,9	n.a.	15,9	16,0	16,1	18,4
kormány		15,9	n.a.	15,9	15,9	16,8
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	0,2	1,6
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	0,2	1,6

A kormány alacsonyabb kifizetésekre számít, mint az MKKT, ennek oka valószínűleg az, hogy a referencianépesség növekedési üteménél lassabban emelkedő igénybevevői létszámra számítanak. A jogszabályváltozásból adódó korrekció hatása csekély, ez önmagában nem magyarázhatja az eltérést.

II. 1. 5. Gyermekgondozási díj (GYED)

Módszertani információk

Előrejelzésünk készítésekor a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.5. pontjában leírt módszertanunkat egy – már ott is említett – jogszabályváltozás miatt módosítottuk.

2009 során a jogosultsági szabályok számos ponton megváltoztak, szigorodtak: 2010. május 1-től a gyermekgondozási díj annak jár, aki a szülést megelőzően két éven belül (a korábbi 180 helyett) 365 napon át biztosított volt, és a biztosítotti jogviszonyba beszámítható időszakok köre is szűkült. További fontos változás, hogy a folyósítás időtartama megegyezik az előző két év biztosítotti jogviszonyának hosszával. Az említett változások 2010. május 1-től hatályosak, hatásukat azonban csak 2010 októberétől éreztetik, mivel a GYED folyósítása a terhességi és gyermekágyi segély kihasználása után (tipikusan a szülést követő ötödik hónap után) indul meg.

Az igénybevevői létszámra vonatkozó alappályát a már a fent említett jelentésünkben is bemutatott módon készítettük el; az igénybevevőknek a 0-2 év közötti gyermekek létszámához viszonyított arányát 2009-es becsült szinten változatlanul feltételeztük.

Az intézkedés hatásának becslése során egy olyan – az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által rendelkezésünkre bocsátott, és már a 2010-es előrejelzésünkhöz is felhasznált – anonim adatbázisra támaszkodtunk, amely a 2008 első három negyedévében GYED-ben részesülők elmúlt két évben szerzett biztosítási jogviszonyának hosszát és a GYED-számítás alapját képező napi jövedelmét is tartalmazza. Feltételeztük, hogy ez az adatsor reprezentatív módon tükrözi a GYED-en lévők biztosítási jogviszony és jövedelem szerinti megoszlását, így ez alapján számítottuk ki azokat a korrekciós szorzókat, amelyekkel az ellátotti létszám jogszabályváltozás hatására történő alakulását előrejelezhetjük. Ennek során három állapot és a köztük lévő átmenetek átlagos ellátotti létszámát számítottuk ki: 2010 májusáig a teljes létszám a rendszer része („A” állapot: mindenki a rendszerben van). Ezt követően már a 365 napnál alacsonyabb biztosítási idővel rendelkezők nem mehetnek GYED-re, de a már GYED-en lévők közül csak fokozatosan, két év alatt fogynak el azok, akiknek nincs meg a kellő hosszúságú biztosítási jogviszonyuk („B” az az állapot, amikor a létszám a legalább 365 nap jogviszonnyal rendelkezőket tartalmazza). 2011 májusától azonban egy újabb tényezővel kell számolni: akiknek a biztosítási jogviszonya 365 és 720 nap között van, azok kapnak ugyan GYED-et, de nem két évig, hanem csak annyi napig, ahány napos a biztosítási jogviszonyuk. Így őket a biztosítási jogviszonnyal arányosan súlyozva vesszük figyelembe a létszámban („C” állapot: a legalább 365 nap jogviszonnyal rendelkezők a jogviszony hosszával súlyozva szerepelnek a létszámban). A három állapot természetesen nem egyik napról a másikra váltja fel egymást, hanem fokozatosan, két, illetve egy év alatt történik meg az átmenet, így 2011-ben az „A” és „B”, 2012-ben pedig az „A”, a „B” és a „C” állapot időarányosan súlyozott átlagával számoltunk.

Szintén a fent említett adatokat használtuk fel arra, hogy az átlagos ellátási szint alakulását levezessük az MKKT által feltételezett bérnövekedési indexből. A GYED értéke ugyanis a napi átlagkereset 70%-a, de legfeljebb a mindenkori minimálbér kétszeresének 70%-a, ezért – változatlan minimálbért, azaz változatlan plafont feltételezve – az átlagos ellátási szint a béreknél lassabban fog nőni. Mindhárom állapotra kiszámítottuk az átlagos ellátási szintet, majd ezek súlyozott átlagával közelítettük az éves átlagokat.

A jelenleg alkalmazott becslési módszer képlete:

$$K_t = \alpha_{2009} * P^{0-2}_t * \beta_t * GYED_{t-1} * \gamma_t$$

$$\beta_{2011} = \frac{\frac{1}{12} \left[\frac{144}{24} A + \frac{72}{24} B \right] + \frac{1}{12} \left[\frac{30}{24} A + \frac{42}{24} \left[\frac{30}{36} B + \frac{6}{36} C \right] \right]}{A} - 1$$

$$\beta_{2012} = \frac{\frac{1}{12} \left[\frac{36}{24} A + \frac{180}{24} \left[\frac{36}{108} B + \frac{72}{108} C \right] \right] + \frac{4}{12} C}{A} - 1$$

$$\gamma_{2011} = \frac{\frac{1}{12} \left[\frac{144}{24} A * W^A_{2011} + \frac{72}{24} B * W^B_{2011} \right] + \frac{1}{12} \left[\frac{30}{24} A * W^A_{2011} + \frac{42}{24} \left[\frac{30}{36} B * W^B_{2011} + \frac{6}{36} C * W^C_{2011} \right] \right]}{\frac{1}{12} \left[\frac{144}{24} A + \frac{72}{24} B \right] + \frac{1}{12} \left[\frac{30}{24} A + \frac{42}{24} \left[\frac{30}{36} B + \frac{6}{36} C \right] \right]} - 1$$

$$\gamma_{2012} = \frac{\frac{1}{12} \left[\frac{36}{24} A * W^A_{2012} + \frac{180}{24} \left[\frac{36}{108} B * W^B_{2012} + \frac{72}{108} C * W^C_{2012} \right] \right] + \frac{4}{12} C * W^C_{2012}}{\frac{1}{12} \left[\frac{36}{24} A + \frac{180}{24} \left[\frac{36}{108} B + \frac{72}{108} C \right] \right] + \frac{4}{12} C} - 1$$

$$W^x_t = \frac{\sum_j^X \min(w^j_{2008} * \Delta w_t * 0,7; 2 * M * 0,7)}{X}; t = 2011, 2012; X = A, B, C$$

ahol:

K_t a gyermekgondozási díj kifizetések t. évi nagysága,

α_t az átlagos igénybevételi hányad,

P^{0-2}_t a referencia-népesség (0-2 évesek),

β_t a jogszabályváltozás átlagos ellátotti létszámra gyakorolt hatását leképező korrekciós szorzó,

γ_t a jogszabályváltozás átlagos ellátási szintre gyakorolt hatását leképező korrekciós szorzó,

$GYED_{t-1}$ az ellátás előző évi átlagos összege,

A teljes létszám a mintában,

B a 365 napnál hosszabb biztosítási idővel rendelkezők létszáma a mintában,

C a 365 napnál hosszabb biztosítási idővel rendelkezők biztosítási idővel súlyozott létszáma a mintában,

W^A_t, W^B_t, W^C_t az „A”, „B”, illetve „C” kategóriába tartozók t. évi mintából becsült átlagbére,

Δw_t a keresetek kumulált növekedése 2008. és a t. év között,

w^j a mintában szereplő egyes ellátottaknak a GYED-számítás alapját képező napi jövedelme,

M a minimálbér összege.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

40. táblázat: Gyermekgondozási díj

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	92,7	95,1	93,2	91,5
kormány	83,8	90,0	n.a.	90,0	89,1	88,4
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	5,1	4,1	3,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,3	1,9	1,3
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	4,8	2,2	1,8

Az MKKT előrejelzése a teljes időtávon valamivel meghaladja a kormányét, bár a különbség időben előrehaladva fokozatosan csökken. A bérnövekedésre vonatkozó eltérő feltételezések számításaink szerint 2011-ben és 2012-ben is kb. az eltérés felére nyújtanak magyarázatot; a fennmaradó rész tehát valószínűleg a létszámalakulásra vonatkozó eltérő feltevésekből fakad.

II. 1. 6. Terhességi-gyermekágyi segély (TGYÁS)

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.6. pontjában részletesen megtalálható. A 2010 májusában hatályba lépő jogszabályváltozás hatásának a létszám alakulásába való fokozatos beépítését 2011-2012-ben is az ott bemutatott logika alapján végeztük.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

41. táblázat: Terhességi-gyermekágyi segély

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	40,0	41,0	40,0	43,5
kormány	36,8	39,2	n.a.	40,5	41,7	42,8
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	0,5	-1,7	0,7
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	1,0	0,8
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,4	-2,7	-0,1

A kormány és az MKKT becslése közötti eltérés évente változó előjelű, de mértékét tekintve nem jelentős, 2012-ben gyakorlatilag teljes mértékben magyarázható a bérnövekedésre vonatkozó eltérő feltevésekkel.

II. 1. 7. Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.7. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

42. táblázat: Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	156,6	n.a.	152,2	154,0	157,3	159,5
kormány		156,1	n.a.	152,3	151,5	154,4
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	1,7	5,8	5,1
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	1,7	5,8	5,1

A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások esetében a tétel makroérzékenysége ellenére enyhe növekedéssel számolunk a kiadásokban. Az altételeket tekintve a rokkantsági járadék ellátás száma eddig is növekedett. A megváltozott munkaképesség után járó ellátások száma összességében ugyan enyhén csökkent, de ez az egészségkárosodási járadék és a rendszeres szociális járadék csökkenéséből adódik, ugyanis az átmeneti járadékosok száma erősen nőtt.

Az előirányzaton belüli többi kisebb súlyú támogatás esetében, például a bányászok korengedményes nyugdíja, mezőgazdasági járadék, politikai rehabilitáció és egyéb nyugdíj, házastársi és jövedelempótlék, cukorbeteg támogatás, lakbér-hozzájárulás, az eddigieknek megfelelően az esetszám enyhe csökkenése várható, ami nem ellentételezi a rokkantsági járadékosok és átmeneti járadékosok számának növekedését.

Az elmúlt években megfigyelhető volt, hogy az átlagos ellátási szint és az összes kiadás minden támogatási kategóriában alapvetően növekedett. A szabályozás változatlanul tartására vonatkozó feltevésünknek megfelelően az ellátási szintet fixen tartva, az ellátásszám fent vázolt dinamikájának eredményeként a kiadások enyhe emelkedése prognosztizálható a 2011-2012 évekre.

II. 1. 8. Különféle jogcímen adott térítések

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.5.8. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

43. táblázat: Különféle jogcímen adott térítések előrejelzései

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	26,2	26,9	26,1	25,2
kormány	26,3	28,0	n.a.	28,1	28,1	28,6
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-1,2	-2,0	-3,4
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	0,0	0,0	0,0
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-1,2	-2,0	-3,4

Az eltérést az MKKT technikai kivetítése és a költségvetés tervszámai közötti, valamint a két előrejelzés eltérő irányú dinamikáját is a tételen belül 75%-os súlyú közgyógyellátásra fordított összeg okozza. Ez egyrészt a szeptember 25-én publikált jelentésünkben már említett rendszeres felültervezésből áll, másrészt a rendelkezésünkre álló adatok alapján a közgyógy kiadások az elmúlt időszakban trendszerűen csökkentek.

Az egészségi állapot változását, a gyógyszerár változást, valamint az egyéni gyógyszer kiadás összetételét nem vettük figyelembe.

II. 2. Passzív támogatások (álláskeresési támogatások)

Módszertani információk

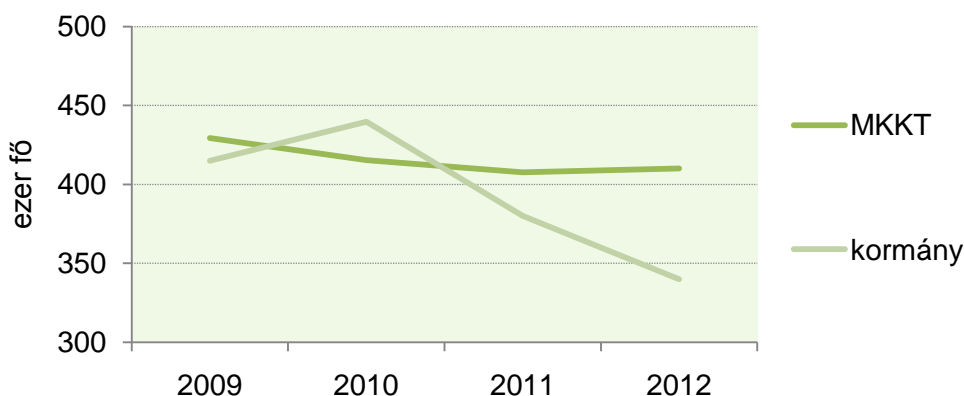
A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.6. pontjában részletesen megtalálható.

44. táblázat: Passzív támogatások (álláskeresési támogatások)

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	98,9	n.a.	155,5	140,7	138,1	139,8
kormány		101,7	n.a.	141,1	135,0	129,9
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	-0,4	3,1	9,9
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	7,7	-5,7	-13,6
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	8,1	8,8	23,5

Az előrejelzésünk és a költségvetés tervszámai közti alapvető eltérés a munkanélküliségre vonatkozó várakozások különbségeiből fakad. Az alábbi ábrából látható, hogy az MKKT munkanélküliségi előrejelzése 2011-ig enyhén ugyan, de folyamatosan csökken, majd 2012-ben minimálisan emelkedik, ennek megfelelően alakul a munkanélküli ellátásokra kiadott összeg is. A kormányzat ehhez képest gyorsabb ütemű csökkenéssel számol.

2. ábra: Munkanélküliségre vonatkozó várakozások

Szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy az MKKT előrejelzési módszerét és a kormány makropályáját használva még a költségvetési kiadási előirányzatok dinamikájánál is gyorsabb ütemben kéne csökkennie a passzív támogatásoknak, így 2011-ben a jelenlegi előirányzat 95%-a, míg 2012-ben az előirányzat 89%-a lenne csak indokolt.

II. 3. Táppénz

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.7. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

45. táblázat: Táppénz

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	109,3	100,3	106,9	111,7
kormány	102,6	102,8	n.a.	95,5	98,3	101,1
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	4,8	8,6	10,6
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	4,1	5,0	7,8
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,7	3,6	2,8

A táppénz kiadások a táppénz szabályok szigorításának ellenére növekednek, mind a kormányzat, mind az MKKT előrejelzése szerint. Ennek fő oka, hogy a tételt meghatározó makrováltozók (a foglalkoztatottak száma, illetve a foglalkoztatottak (azon belül is a táppénzbe lépők) jövedelme folyamatosan növekedni fog az előrejelzési horizonton.

A 2011-es előrejelzésünk és a kormányzati előirányzat közti eltérés csaknem felét a makropályák közti különbségek magyarázza, ennek a tényezőnek a súlya 2012-ben azonban már csak egyharmadnyi.

Jelenleg a passzív táppénzes esetek száma alapján azt lehet látni, hogy az esetek száma és a táppénzes napok száma is jelentősen megnőtt az elmúlt egy évben, de az áprilisi csúcspont óta csökkenés tapasztalható.

II. 4. Nyugdíjkiadások

II. 4. 1. Öregségi nyugdíj

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.8.1. pontjában részletesen megtalálható.

46. táblázat: Öregségi nyugdíj

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	1712,4	n.a.	1 790,6	1 881,4	1 984,2	2 032,3
kormány		1 804,2	n.a.	1 881,3	1 956,7	2 049,6
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	0,1	27,5	-17,3
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	5,2	27,3	17,1
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	-5,1	0,2	-34,4

Előrejelzésünk kismértékben tér el a kormány becslésétől: 2011-ben 1,4%-kal magasabb, 2012-re pedig 0,8%-kal alacsonyabb a kormány várakozásaihoz képest. Az eltéréseket és azok eltérő irányát az magyarázza, hogy miközben a létszámok alakulására nézve hasonló feltételezésekkel élt az MKKT és a kormány, a nyugdíjemeléseket meghatározó infláció és a nettó bérdinamika az érintett két évben eltérő irányú különbséget mutat. Az eltérést részben az ár- és bérdinamikára vonatkozó várakozások különbsége magyarázza. Az eltérésekhez természetesen a 2010-re vonatkozó – és a 2011-es és 2012-es becslések bázisát adó – várakozások közötti különbség is hozzájárul. A gazdasági növekedés eltérése az úgynevezett nyugdíjprémium vonatkozásában is különbséget okoz: a 3,5%-nál magasabb növekedési feltételezés mindkét évben 0,6-0,8%-kal emeli meg a kormányzati előrejelzést, miközben az MKKT egyik évben sem számít 3,5%-ot meghaladó növekedésre. A létszámra és az ellátási színvonalra vonatkozóan az alábbi feltételezésekkel éltünk:

- a korbetöltött nyugdíjasok létszámának dinamikája változatlan marad,
- az előrehozott öregségi nyugdíjasok létszáma enyhülő mértékben tovább csökken, ezen ellátások feltételeinek szigorodása miatt,
- a korengedményes öregségi nyugdíjasok létszáma változatlan marad, azaz a korábbi évek létszámnövekedését követően – az igénybevételre jogosító feltételek szigorodása és a potenciális igénybevevői létszám csökkenése miatt – a kilépők és belépők létszáma megegyezik,
- a gazdaság növekedési ütemére nézve mind a kormány, mind az MKKT 3%-nál magasabb, ám 4%-nál alacsonyabb mértéket tétélez fel, így a nyugdíjindex árindex és nettó bérnövekedés szerinti súlyozása megegyezik. 2012-re ugyanakkor a kormány növekedési prognózisa 4%, aminek eredményeként a nettó bérdinamika súlya a nyugdíjindexben 0,2-ről 0,4-re nő. Az MKKT makro-előrejelzése alapján ez a súlyváltozás nem indokolt, így a 2012-es nyugdíjindex mind összetevői abszolút nagyságát, mind az összetevők súlyát tekintve eltér a kormány várakozásaitól,
- a nyugdíjemelések mértéke 2011-ben 3,8%, 2012-ben 3,2%, amely emelések az ellátotti állomány ugyanakkora hányadát érintik, mint 2010-ben
- a gazdasági növekedésre vonatkozó előrejelzéseink nem indokolják a 13. havi nyugdíj egyfajta kompenzálására 2009 májusában törvénybe iktatott (feltételes) nyugdíjprémium beépítését az ellátási kiadásokba,
- a cserélődési hatás a 2010-es szinten marad.

II. 4. 2. Rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíj

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.8.2. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

47. táblázat: Rokkantsági és baleseti nyugdíj

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	630,7	n.a.	643,6	668,7	675,4	678,8
kormány		654,3	n.a.	655,8	665,8	671,4
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	12,9	9,6	7,4
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	1,9	9,5	7,8
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	11,0	0,1	-0,4

Az MKKT előrejelzése kismértében – 2011-ben 1,4%-kal, 2012-ben 1,1%-kal – meghaladja a kormány előrejelzését, amit a nyugdíjmelés mértékét meghatározó makrogazdasági mutatókra vonatkozó feltételezések különbségei, a már 2010. évi becslések közötti eltérés és a létszámváltozások feltételezett dinamikája magyaráz. Az igénybevevői létszámok alakulására nézve feltételeztük, hogy az eddigi változások iránya minden kategóriában megmarad, miközben mind a csökkenések, mind a növekedések ütemét kismértékben csillapítottuk. Ez alól kivételt képez a korhatár alatti III. kategóriás ellátotti csoport, akiket a szigorodó szűrési feltételeken túl a közelmúltban bevezetett rokkantsági járadék, mint alternatív ellátási forma is érint. Tekintettel arra, hogy a rokkantsági járadék ideiglenes ellátás, ebben a körben 2012-től már az ellátásból kikerülőkkel is számoltunk, feltételezve, hogy egy részük rehabilitálása nem volt sikeres és ezért a rokkantnyugdíjas létszámot növelik.

A nyugdíjmelés mértékének eltérése és annak okai, illetve a nyugdíjprémium kérdésében alkotott véleményünk megegyeznek az öregségi nyugdíj esetére leírtakkal.

II. 4. 3. Hozzá tartozói nyugellátások

Módszertani információk

A számításainkat megalapozó módszertan a kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.8.3. pontjában részletesen megtalálható.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

48. táblázat: Hozzá tartozói nyugdíj

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT	330,6	n.a.	340,2	354,4	367,2	378,7
kormány		339,6	n.a.	350,9	360,8	372,2
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	3,5	6,4	6,5
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	1,0	5,2	4,3
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	2,5	1,2	2,2

Az MKKT és a kormány előrejelzései kismértékben – 2011-ben 1,8%-kal, 2012-ben 1,7%-kal – térnek el egymástól, amit az alkalmazott makropályák különbsége magyaráz. A létszámok vonatkozásában feltételeztük, hogy az eddigi dinamikák megmaradnak, az ellátási szinteket pedig az MKKT makrogazdasági előrejelzéséből adódó mértékű emelésnek megfelelően vezettük tovább. A nyugdíjmelés mértékének eltérése és annak okai, illetve a nyugdíjprémium kérdésében alkotott véleményünk megegyeznek az öregségi nyugdíj esetében leírtakkal.

II. 5. Hozzájárulás az EU költségvetéséhez

Módszertani információk

A kormány 2010. évi költségvetési törvényjavaslatáról szeptember 25-én publikált jelentésünk II.9. pontjában leírt előrejelzésünk az Európai Bizottság 2010-es előzetes költségvetési javaslatában közölt részletes tervszámokra épül. Mivel 2011-2012-re uniós költségvetési tervezet még nem, csupán a jóval elnagyoltabb, tagállamokra lebontott befizetések nem tartalmazó pénzügyi perspektíva áll rendelkezésre, ezért ezt a tételt más módon kell előrejeleznünk.

Az EU költségvetésébe történő befizetésünk nagyságát lényegében két tényező befolyásolja: mekkora lesz az EU-költségvetés finanszírozási szükséglete, és mekkora lesz Magyarország aránya az ennek fedezéséhez szükséges befizetésben.

Az előbbi tényezőt durván becsülhetjük, hogyha a kiadások növekedési ütemét a 2007-2013-as pénzügyi perspektíva kifizetési előirányzatainak nagysága alapján számítjuk, a bevételi oldalon pedig – a nem tagállami befizetéseken alapuló – tradicionális saját források, valamint a hozzáadottérték-alapú befizetések nagyságát az EU becsült nominális GDP-növekedésének ütemében növeljük. Magyarország befizetési aránya tételenként eltérő módon alakul.

A hozzáadottérték-alapú befizetések alapját a vásárolt fogyasztással közelítettük, azaz az euróban kifejezett vásárolt fogyasztásunk növekedési ütemével növeltük az Európai Bizottság 2010-re adott becslését.

A GNI-alapú befizetések hivatottak pótolni azt a hiányzó összeget, ami a tradicionális saját források és a hozzáadottérték-alapú befizetések teljesítése után még szükséges a kiadások fedezéséhez. A tétel növekedési ütemének számítása során ezeken kívül az árfolyamváltozást és a magyar GNI-nak az EU GNI-hoz viszonyított arányát kell figyelembe venni; ennek időbeli változását – a megfelelő GNI-előrejelzések hiányában – a GDP-változások segítségével közelítettük. Az EU27 GDP-növekedésére (és a GDP-deflátorra) vonatkozó feltételezéseket az IMF 2009 októberi World Economic Outlook előrejelzése alapján alakítottuk ki.²⁵

Az Egyesült Királyság javára történő korrekció kapcsán keletkezett befizetési tétel jövőbeli értékét a GNI-alapú befizetéshez hasonló módon számítottuk, a Hollandia és Svédország javára történő csökkentést finanszírozó befizetést pedig az EU27 GDP-deflátorával növeltük.

Az adott költségvetési évben teljesítendő, az EU Bizottság által is előrejelzett kifizetéseket módosíthatják utólagos korrekciók, amelyek fakadhatnak – egyebek között – abból, hogy a költségvetés végrehajtása során az egyenleg eltér attól, amit eredetileg terveztek, vagy abból, hogy Magyarországnak a többi tagállamhoz viszonyított hozzáadottérték-adó alapja és/vagy GNI-a eltér a tervezéskor előrejelzettől. Ennek a korrekciónak az értékét a 2006 óta tapasztalt legalacsonyabb szinten határoztuk meg.

$$B_t = X_t (B_t^1 + B_t^2 + B_t^3 + B_t^4) - X_{t-1} V_{t-1}$$

$$B_t^1 = B_{t-1}^1 * \frac{C_t}{C_{t-1}}$$

$$B_t^2 + B_t^3 = (B_{t-1}^2 + B_{t-1}^3) \frac{E_t - (1 + g^{EU}_t) TOR_{t-1} - (1 + g^{EU}_t) VAT_{t-1}}{E_{t-1} - TOR_{t-1} - VAT_{t-1}} * \frac{1 + g^H_t}{1 + g^{EU}_t} * \frac{X_{t-1}}{X_t}$$

$$B_t^4 = B_{t-1}^4 (1 + \pi^{EU}_t)$$

ahol:

B_t a t. évben befizetett EU hozzájárulás,

B_t^1 Magyarországra eső hozzáadottérték-alapú befizetés,

B_t^2 Magyarországra eső GNI-alapú befizetés,

B_t^3 Magyarországra eső, brit korrekción alapuló befizetés,

B_t^4 Magyarországra eső, Hollandia és Svédország javára történő csökkentést finanszírozó befizetés,

X_t átlagos HUF/EUR árfolyam,

C_t magyarországi vásárolt fogyasztás euróban kifejezve,

V_t Magyarországra eső visszatérülés,

E_t a 2007-2013-as pénzügyi perspektíva t. évi kifizetési előirányzatainak összege,

π^{EU}_t az EU27 becsült GDP-deflátor,

TOR_t a tradicionális saját források teljes értéke,

²⁵ Természetesen az EU a saját előrejelzései alapján fogja meghatározni az egyes tagállamokra eső befizetések nagyságát, de jelenleg 2011-2012-re vonatkozó hivatalos EU-előrejelzések nem állnak rendelkezésre.

VAT_{t-1} a hozzáadottérték-alapú befizetések teljes értéke,
 g^H_t , g^{EU}_t Magyarország, illetve az EU27 becsült nominális GDP-növekedési üteme.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

49. táblázat: Hozzájárulás az EU költségvetéséhez

milliárd Ft	2008	2009		2010	2011	2012
	tény	terv	előrejelzés			
MKKT		n.a.	236,8	224,6	226,6	241,7
kormány	210,6	226,0	238,6	220,8	223,7	242,2
eltérés	n.a.	n.a.	n.a.	3,8	2,9	-0,5
ebből makro	n.a.	n.a.	n.a.	3,6	3,3	0,4
egyéb	n.a.	n.a.	n.a.	0,2	-0,4	-0,9

Az MKKT és a kormány előrejelzése közötti különbség 2011-ben 1,4%, 2012-ben pedig még ennél is kisebb; az eltérés csupán 2011-ben magyarázható az árfolyamra vonatkozó feltételezések közötti különbséggel.

II. 6. MNB-vel kapcsolatos elszámolások

A hatályos törvény alapján amennyiben a jegybank tárgyévi vesztesége meghaladja az eredménytartalék összegét, akkor az éves beszámoló elfogadását követő 8 napon belül a különbözetet a központi költségvetés köteles megtéríteni. Emiatt egy adott év jegybanki vesztesége a következő év költségvetési kiadásaiban jelentkezhet. Az utóbbi években ilyen tőkejuttatásra nem került sor, mivel az – esetleges – veszteséget mindig lehetett finanszírozni az eredménytartalékból.

Felhasznált adatok

MNB által publikált mérlegek és eredménykimutatások

Technikai kivétítés módszertana

Mivel a költségvetésnek az MNB eredménytartalékból nem finanszírozható esetleges előző évi veszteségét kell megtérítenie, ezért a veszteségtérítés előrejelzéséhez a 2009-11 közti időszak jegybank eredményét befolyásoló folyamatait kell figyelembe venni.

Az MNB mérlege a 2008 őszén felerősödő, az ország pénzügyi stabilitását is érintő válság miatt drasztikus mértékben változott meg.

50. táblázat: Az MNB statisztikai mérlegei

Eszközök	Eszközök		Források		
	2008. szept.	2009. szept.	2008. szept.	2009. szept.	
Külföldi követelések	4402,8	8461,2	Forgalomban lévő készpénz	2163,9	2172,3
Hitelintézetek hathónapos hitelei	0,0	97,3	Hitelintézetek bankszámlái	752,8	332,0
Egyéb	255,8	654,4	Hitelintézetek egynapos betétei	48,8	352,2
			Központi kormányzat betétei	419,3	1035,3
			Kéthetes MNB kötvény	1001,2	3438,8
			Kibocsátott devizakötvény	79,1	100,1
			Swapok hitelintézetekkel	0,0	159,4
			Egyéb	193,5	1622,9
Összesen	4658,6	9212,9		4658,6	9212,9

Megjegyzés: A közölt forrása az MNB és az értékek havi átlagállományokat tükröznek.

A jegybanki mérleg főösszegei felduzzadtak, a növekedés pedig eszközoldalon a devizatartalékokban, míg forrásoldalon részben a kéthetes MNB kötvényben jelentkezett²⁶. A mérlegfőösszegek megugrása arra vezethető vissza, hogy 2008 őszétől fogva kényszerűen megnőtt a deviza alapú finanszírozás szerepe az államadósság kezelésében²⁷. Ekkor a deviza forrást a kormányzat a jegybanknál váltja át forintra – ami a devizatartalékok²⁸ és a kincstári számla egyenlegének az emelkedéséhez vezet, majd később a kormányzat kiadásai miatt bankrendszer forintlikviditása is megnő, ami pedig a kéthetes MNB kötvény állományában csapódik le.

Ez a változás természetesen közvetlenül érinti a jegybank eredményét. A korábbinál jóval magasabb kéthetes kötvény állományok és a devizatartalékokon elérhető hozamot jóval meghaladó alapkamat miatt a bank kamatráfordítás-egyenlege jelentősen romlik az előző évekhez képest. Emellett, az előbbi hatást részben ellentételezve a devizatranszakciókból jelentős nyeresége származott a banknak.

Az MNB eredményének az előrejelzések során lényegében négy hatással szükséges mindenképpen számolni. Egyfelől a legutóbbi időszakban a devizatartalékokon elért pénzpiaci hozam meghaladta a várakozásokat, viszont mivel a realizált hozam jellemzően némi időbeli késéssel követi a piaci hozamok változásait, ezért a deviza kamatbevételek mérséklődésére lehet számítani a közeljövőben. Másrészt a kedvező makrogazdasági környezet miatt az MKKT előrejelzésében a jegybanki alapkamat csökkenésével számol, így 2010-11 során szűkülni fog a forint/euró kamatkülönbözet. Ezt a szűkülést az is előmozdítja, hogy hosszabb távon az euró hozamok emelkedésére lehet számítani. Harmadrészt a központi alrendszer

²⁶ Az instrumentum betöltött szerepéről részletesebben lásd Balogh Csaba: Az MNB kötvény szerepe a hazai pénzügyi piacokon, MNB Szemle, 2009. október.

²⁷ Ekkor főként a folyó fizetési mérleg finanszírozhatósága miatt a Nemzetközi Valutaalap (IMF) és az Európai Unió egy közel 20 milliárd eurós hitelkeretet bocsátott az ország rendelkezésére, amiből 4,215 milliárd SDR és 2 milliárd euró még az ősz folyamán lehívásra is került. 2009 tavaszán az IMF keretből további 2,108 milliárd SDR-t hívott le a kormányzat (a maradék 1,264 milliárd SDR-t a jegybank hívta le), az EU hitelkeretből pedig 3,5 milliárd eurót hívott le a kormányzat.

²⁸ A devizatartalékok állománya a 2008. szeptember végi 17,4 milliárd euróról 2009. szeptember végére 30,6 milliárd euróra emelkedett.

finanszírozásában az elkövetkező években a devizaforrások a korábbinál várhatóan kisebb szerepet fognak betölteni, ami ugyancsak mérsékelni fogja a kamatráfordításokat²⁹. Végül, a devizatranzakciókból származó jegybanki eredmény szinte teljesen el fog tűnni, hiszen a nyilvántartott árfolyam kevéssé tér el az aktuális elszámolási árfolyamtól, és a jövőben sem számítunk a forint árfolyamának markáns gyengülésére.

2009-ben főként a magas realizált árfolyamnyereség miatt nem prognosztizálunk veszteséget. Viszont 2010-től kezdve ez a hatás lényegében el fog tűnni, mivel az MKKT makrogazdasági prognózisából adódó, jelenleginél némileg gyengébb és stabil forint/euró árfolyam miatt nem számítunk jelentősebb árfolyamnyereségre a jövőben, ami ellensúlyozni tudná a kamatbevételek és ráfordítások nagy negatív egyenlegét.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

A kormány sem a benyújtott költségvetési törvényjavaslatban, sem az ehhez készített 2011-13-as kitekintésben nem kalkulál olyan mértékű MNB veszteséggel, amely költségvetési források bevonását indokolná.

51. táblázat: Az MNB mérleg szerinti eredményének és eredménytartalékának alakulása

milliárd Ft	2008	2009	2010	2011
	tény	MKKT előrejelzés		
Mérleg szerinti eredmény	-5,5	10,0	-130,0	-100,0
Eredménytartalék	15,0	9,5	19,5	0,0

Az MKKT előrejelzésében 2009-ben 10 milliárd Ft-os jegybanki eredménnyel számol, ami 2010-re viszont már 130 milliárd Ft-os veszteségbe fordul át, s ezt még 2011-ben is 100 milliárd Ft-os veszteség követi. Várakozásaink szerint a veszteség 2011-es csökkenésére két ok miatt lehet számítani: elsődlegesen a hozamok kedvező változása miatt javulni fog a kamateredmény, másrészt a kismértékben gyengülő árfolyam miatt emelkedik az árfolyamnyereség.

52. táblázat: Az MNB költségvetési veszteségtérítései előrejelzései

milliárd Ft	2010	2011	2012
	előrejelzés		
MKKT	0	110,5	100,0
kormány	0	0	0

²⁹ A kamatráfordítások mérséklődése annak köszönhető, hogy az államadósság forint alapú finanszírozása semleges a központi bank mérlege szempontjából. Ekkor a bank mérlege ugyan átmenetileg átrendeződik, de összességében nem változik sem a mérlegfőösszeg, sem a kéthetes kötvény állománya.

Míg az MNB eredménytartaléka 2011-ben még képes egy kisebb részét finanszírozni az éves veszteségnek, addig a 2011-es veszteségét a költségvetésnek már teljes egészében kell megtérítenie. Mindezzel együtt fontos hangsúlyozni, hogy a számított jegybanki veszteség mértékében, és így közvetve a költségvetési kiadások nagyságában is igen nagyfokú az előrejelzési bizonytalanság. A jelenlegi historikusan is kiemelkedően magas MNB kötvényállomány mellett a jegybanki eredmény kifejezetten érzékeny az árfolyam, valamint a forint és euró kamatpályák időbeni alakulására. A forint hozamgörbe 100 bázispontos párhuzamos eltolódása például hozzávetőleg 40 milliárd Ft-tal képes megváltoztatni a központi bank 2010-es eredményét.

II. 7. Kamatfüggő tételek

Az adósságszolgálathoz kötődő pénzforgalmi szemléletű bevételek és kiadások a központi költségvetés kihelyezett és felvett hiteleihez kapcsolódó be- és kifizetéseket tartalmazzák. A nyilvántartás bruttó szemléletű, így a bevételi és kiadási oldalon külön-külön is feltünteti a pénzáramlásokat. A pénzforgalmi szemléletű bevételek jellemző nagyságrendje a GDP 0,35-0,4%-a között mozgott 2006-2008 folyamán, míg a kiadások esetében ez a sáv a 3,9-4,4%-os intervallumba esett.

53. táblázat: Adósságszolgálati bevételek és kiadások 2006-2008 között

milliárd Ft	2006	2007	2008
Pénzforgalmi szemléletben			
Bevételek	84	96	93
Ktsgvetés bevételi főösszegének %-ában	1,27%	1,36%	1,14%
A GDP %-ában	0,35%	0,38%	0,35%
Kiadások	983	1 006	1 154
Ktsgvetés kiadási főösszegének %-ában	11,54%	11,85%	12,78%
A GDP %-ában	4,14%	3,95%	4,34%
ESA-95 szemléletben			
Kiadások	941	1 026	1 115
A GDP %-ában	3,96%	4,03%	4,19%

Felhasznált adatok

- az MKKT saját előrejelzései;
- az MNB napi gyakorisággal becsült forint zéró-kupon hozamgörbéinek Svensson paraméterei;
- az ECB által becsült, szeptember eleji euró zéró-kupon hozamgörbe Svensson paraméterei;
- Reuters által publikált MNB alapkamat előrejelzések

Technikai kivetítés módszertana

Alapvetően három paramétercsoport szükséges az adósságszolgálathoz kapcsolódó bevételek és kiadások előrejelzéséhez:

1. Az éves nettó finanszírozási szükségletet nagy részben meghatározó központi elsődleges egyenleg kiegészítve több kisebb – később tárgyalt – tétellel;
2. a finanszírozás biztosítását végző ÁKK Zrt. működését vezérlő adósságfinanszírozási stratégia;
3. valamint a finanszírozási környezetet leíró euró és forint zéró-kupon hozamgörbék és árfolyamok.

A finanszírozási szükséglet meghatározása

A központi költségvetés elsődleges egyenlegei az MKKT saját előrejelzésein alapuló költségvetési mérlegekből származnak. Az éves finanszírozási igény további elemei közül az EU-s elszámolás KESZ-re gyakorolt hatása érdemel még több figyelmet: itt azzal számolunk, hogy ez az igény döntően az EU-ból érkező mezőgazdasági támogatások programozott növekedése miatt alakul ki, és az éves mértéke a teljes előrejelzési időhorizonton 30 milliárd Ft. A számításokhoz szükséges fennmaradó tételeket – privatizációs bevételek, adósságvállalás, az MNB kiegyenlítési tartalékának feltöltése³⁰ – egységesen zérusnak tekintjük a teljes előrejelzési időhorizonton.

A finanszírozási stratégia definiálása

Az államadósság kezelési stratégiában nyilvános benchmarkok, vagyis teljesítménymutatók határozzák meg az adósságportfólió kívánatos szerkezetét. Ez alapján a finanszírozás oly módon történik, hogy a mindenkori adósságportfólió szerkezete megfeleljen a lefektetett kritériumoknak. A nemzetközi tőkepiaci válság hatására véleményünk szerint az ÁKK Zrt. kénytelen átértékelni a finanszírozáshoz kapcsolódó kockázatokat, mivel a korábban is jelen lévő hagyományos piaci kockázatok – a kamat- és devizaárfolyam-kockázat – mellett igen megnövekedtek a megújítási kockázatok, így ennek kezelése kerülhet előtérbe. A finanszírozás biztonságának elsődlegessége miatt ezért az előrejelzési időhorizontunkon azzal számolunk, hogy 2012-ig az államadósság finanszírozásában átmenetileg megnő a devizaadósság, ezen belül is a nemzetközi szervezetek által nyújtott hitelcsomag szerepe.

Ezen túl, a 2010-2012 közötti időszakban a költségvetés finanszírozásában a fő szerep a piaci alapú forintfinanszírozásra hárul, ami a pénzügyi válság várható enyhülésével a nettó finanszírozási igény egyre növekvő részét lesz képes

---

³⁰ Az MNB devizatartalékait évente mérlegkészítéskor értékeli. Ha az árfolyamváltozás miatti kényszerű átértékelődés miatt – a forint erősödésekor – nem realizált vesztesége keletkezik a központi banknak, akkor azt a kiegyenlítési tartalék felhasználásával kell ellensúlyoznia. Amennyiben ez a tartalék kimerül, akkor terheli feltöltési kötelezettség a költségvetést. Mivel az előrejelzett – 2010 és 2012 között a 270-280-as sávban mozgó – árfolyam gyengébb a 2008-as mérlegkészítési 252,08-as árfolyamnál, ezért 2012-ig azzal számolunk, hogy nem lesz szükség a kiegyenlítési tartalék feltöltésére.

biztosítani. A forintfinanszírozáson belül a súlypont fokozatosan az éven túli forrást biztosító államkötvény kibocsátásra helyeződik a lakossági értékesítés stagnálása mellett, míg a diszkontkincstárjegyek szerepe elsősorban a likviditáskezelésre korlátozódik.

Ezért a 2008-2009-ben megnövekedett devizafinanszírozás szerepe csökkenni fog, amit kezdetben a nemzetközi hitelcsomag egyre kisebb mértékű felhasználása magyaráz, később pedig a lejáró adósságok főként forint alapú refinanszírozásából következik. A bruttó devizaadósság csökkenését emellett a 2009 folyamán megvalósult hitelkihelyezések visszatérüléséből megvalósított adósságtörlesztések is magyarázzák.

Hozamgörbék és árfolyamok

A forint zéró-kupon hozamgörbe számításához a monetáris politika 2001 harmadik negyedévi rezsimváltása miatt csak az ez utáni időszakok információit használtuk fel. Így az erre az időszakra vonatkozó MNB-s Svensson-paraméterek képezték az előrejelzés alapját. A napi paraméterekből az előrejelzési időszak hossza miatt átlagolással negyedéveseket képeztünk. Az előrejelzést egy olyan VAR modell segítségével végeztük el, ahol a Svensson-paramétereket endogénnek, míg az adott negyedévre vonatkozó súlyozott jegybanki alapkamatot exogénnek tekintettük. Ebbe a VAR modellbe a tételes előrejelzéshez a Reuters publikálta várható MNB kamatpályát beillesztve kaptuk meg a várható hozamgörbét leíró Svensson-paraméterek értékeit.

Az euró hozamgörbék előrejelzései az ECB szeptember elején érvényes spot zéró-kupon hozamgörbéjéből az implikált forwardok módszerével adódnak. A hozamgörbénél az előrejelzési időszakon érvényesülő kockázati felárra vonatkozó feltevésünk megegyezett a kormány számításainál használtakkal.

A számításokhoz felhasznált HUF/EUR árfolyam a makrogazdasági prognózisban szereplő értékekkel egyezik meg.

További feltételezések

Az előrejelzés során a 2009.12.31-ei állapot teljes mértékben megegyezett a kormány számításainál használt adatokkal. Más szóval ekkor a bruttó államadósság állománya és szerkezete, a KESZ egyenleg nagysága és az adósságpálya alakulása szempontjából minden egyéb releváns tényező azonos volt a kormány előrejelzéseiben használtakkal. Emiatt az adósságszolgálati kiadásokban és ennek következtében az államadósság alakulásában kialakuló összes különbség az MKKT és a kormány 2010-es és későbbi költségvetési és makrogazdasági folyamatokat érintő véleménykülönbségére vezethető vissza.

Előrejelzésünk bemutatása és elemzése

Mint az alábbi táblázatban látható, a központi alrendszer finanszírozási igénye az MKKT előrejelzése szerint folyamatosan és jelentősen meghaladja a kormányzat prognózisát. A különbség 2011-ben éri el a legmagasabb értékét, 266 milliárd Ft-ot.

54. táblázat: A központi költségvetés várható elsődleges egyenlege 2010-2012 között

milliárd Ft	2010	2011	2012
	előrejelzés		
MKKT	272,8	236,4	372,8
kormány	333,0	502,5	570,2

Érdemes megjegyezni, hogy a központi alrendszer finanszírozási igénye mellett számolni kell még több tétel hatásával is (ezekről részletesen lásd a finanszírozási igény meghatározása című részt), azonban ez utóbbiak várható nagyságának kormányzati megítéléséről nincs információnk.

A központi alrendszer MKKT által előrejelzett magasabb finanszírozási szükséglete ellenére – ami csupán egy része a teljes igénynek – a pénzforgalmi kamatprognózisokat tekintve az MKKT számításai szerint kisebb kamatkidással lehet számolni az elkövetkezendő években.

55. táblázat: Adósságszolgálathoz kötődő pénzforgalmi kamatkidadások és bevételek

milliárd Ft		2010	2011	2012
		előrejelzés		
Kamatkiadás	MKKT	1106,1	1037,4	1088,2
	kormány	1153,3	1096,0	1114,0
	eltérés	-47,2	-58,6	-25,8
Kamatbevétel	MKKT	104,7	72,4	68,3
	kormány	110,8	73,7	94,4
	eltérés	-6,1	-1,3	-26,1
Egyenleg	MKKT	1001,4	965,1	1019,9
	kormány	1042,6	1022,3	1019,6
	eltérés	-41,2	-57,2	0,3

Megjegyzés: A közölt számok nem tartalmazzák az ÁKK működési költségeit, a kamatkockázati tartalékokat és a bevételek tőketörlesztéseit.

A pénzforgalmi kamatkidadásokban megmutatkozó eltérést az alábbi táblázat szerint egyértelműen a forint adósság kamatfizetései magyarázzák.

56. táblázat: Az adósságszolgálat pénzforgalmi kamatkiadásai

milliárd Ft		2010	2011	2012
		előrejelzés		
forint	MKKT	819,7	736,4	782,1
	kormány	867,6	798,8	819,3
	Eltérés	-47,9	-62,4	-37,2
deviza	MKKT	286,4	301,1	306,1
	kormány	285,7	297,2	294,7
	Eltérés	0,7	3,9	11,4

Megjegyzés: A közölt számok nem tartalmazzák az ÁKK Zrt. működési költségeit és a kamatkockázati tartalékot.

Az eltérés fő oka, hogy az MKKT előrejelzése érdemben alacsonyabb forint hozamgörbe alapján készült el. Ennek hátterében pedig az áll, hogy az előrejelzés a kormányzati számításoknál később készült, így az időközben lefelé elmozduló aktuális és várt forint alapkamat hatása explicit módon megjelenik a számítási eredményekben.

Az eredményszemléletű adósságszolgálatot tekintve 2010-ben az eltérés oka ugyancsak a forinthonozamok alakulásában fennálló véleménykülönbség. Mivel 2011-től kezdve nem álltak rendelkezésre a központi alrendszer kamatkiadásait és bevételeit mutató számadatok ezért azoknál közelítéssel éltünk. A táblázatban ezeket a kormányzati előrejelzéseket oly módon származtattuk, hogy a nyilvános eredményszemléletű kamatkiadásokat az ugyancsak nyilvános pénzforgalmi szemléletű önkormányzati kamatkiadásokkal korrigáltuk. A korrekciót követően 2011-12-re is hasonló kép rajzolódik ki, mint 2010-re, vagyis a feltételezhetően alacsonyabb finanszírozási igény ellenére a kormányzat magasabb kamatszolgálatot jelez előre. Ennek a korábban leírtakhoz hasonlóan valószínűsíthetően ugyancsak az előrejelzések elkészítése közti időkülönbség miatti eltérő hozamgörbe-pályák állhatnak a hátterében.

57. táblázat: Adósságszolgálathoz kötődő eredményszámlátű kamatkiadások és bevételek

milliárd Ft		2010	2011	2012
		előrejelzés		
Kamatkiadás	MKKT	1032,0	1022,9	1092,3
	kormány	1072,0	1076,2*	1111,9*
	eltérés	-40,0	-53,3*	-19,6*
Kamatbevétel	MKKT	26,0	13,8	22,1
	kormány	34,6	n.a.	n.a.
	eltérés	-8,6	n.a.	n.a.
Egyenleg	MKKT	1006,0	1009,1	1070,2
	kormány	1037,4	n.a.	n.a.
	eltérés	-31,4	n.a.	n.a.

Megjegyzés: Az MKKT eredményei nem tartalmazzák az ÁKK működési költségeit, a kamatkockázati tartalékokat és a bevételek tőketörlesztéseit.

*2011-től kezdve a közölt kormányzati tervszámok nem pontosak, mivel az önkormányzati kamatkiadásokkal való korrekció releváns adatok hiányában nem az eredményszámlátű, hanem pénzforgalmi számlátű adatokon alapul.

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Az MKKT és a kormány makrogazdasági előrejelzése	10
1. ábra: Fogyasztási kiadás folyó áron az MKKT és a kormány előrejelzése alapján	11
2. ábra: Nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeg az MKKT és a kormány előrejelzése alapján	11
2. táblázat: A központi kormányzat külső tételeinek egyenlege 2011-ben	15
3. táblázat: A központi kormányzat külső tételeinek egyenlege 2012-ben	17
4. táblázat: Összefoglaló az egyenlegmutatókról.....	19
5. táblázat: A központi alrendszer államadóssága 2008-2012 között (év végi értékek)	20
6. táblázat: Társasági adóbevétel előrejelzései	28
7. táblázat: Egyszerűsített vállalkozói adó előrejelzései	28
8. táblázat: Cégaudóadóból származó bevételek előrejelzése	29
9. táblázat: Hitelintézeti járadék előrejelzései	30
10. táblázat: Vám és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítésének előrejelzései	31
11. táblázat: Ökoadó (energiaadó és környezetterhelési díj) bevételeinek előrejelzései	31
12. táblázat: Bányajáradék bevételek előrejelzései	32
13. táblázat: Játékadó bevételek előrejelzései	33
14. táblázat: Az ötöslottó játékadó-bevételek NKA-ba kerülő részének előrejelzései	33
15. táblázat: Innovációs járulék bevételek előrejelzései	34
16. táblázat: Egyéb központosított bevételek előrejelzései.....	34
17. táblázat: A munkáltatói és biztosított nyugdíjjáradék előrejelzései.....	35
18. táblázat: Késedelmi pótlék, bírság bevételek előrejelzései.....	36
19. táblázat: Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	36
20. táblázat: A munkáltatói és biztosított egészségbiztosítási járulékbévételek előrejelzései	37
21. táblázat: Egészségügyi hozzájárulás	37
22. táblázat: Késedelmi pótlék, bírság bevételeinek előrejelzései	38
23. táblázat: Egyéb járulékok és hozzájárulások összesen	38
24. táblázat: Munkaerőpiaci járulék előrejelzései.....	39
25. táblázat: Rehabilitációs hozzájárulás	39
26. táblázat: Szakképzési hozzájárulás	40
27. táblázat: Áfa bevétel előrejelzései.....	41
28. táblázat: Jövedéki adóbevétel előrejelzései.....	42
29. táblázat: Regisztrációs adó bevételek előrejelzései.....	43
30. táblázat: Személyi jövedelemadó és különadó bevételek előrejelzései.....	44
31. táblázat: Adókedvezmények.....	44
32. táblázat: Természetbeni és egyéb adómentes juttatásokból becsült bevétel 2010-ben.....	45
33. táblázat: Illetékbevételek előrejelzése	46
34. táblázat: Vagyonadó bevételek előrejelzése	47
35. táblázat: Adóbefizetések előrejelzései	48
36. táblázat: Anyasági támogatás	49
37. táblázat: Gyermekgondozási segély	50
38. táblázat: Családi pótlék	52
39. táblázat: Gyermeknevelési támogatás	53
40. táblázat: Gyermekgondozási díj.....	56
41. táblázat: Terhességi-gyermekágyi segély	56
42. táblázat: Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások előrejelzései	57
43. táblázat: Különféle jogcímen adott térítések előrejelzései	58
44. táblázat: Passzív támogatások (álláskeresési támogatások).....	59
2. ábra: Munkanélküliségre vonatkozó várakozások	59
45. táblázat: Táppénz	60
46. táblázat: Öregségi nyugdíj.....	61
47. táblázat: Rokkantsági és baleseti nyugdíj	62
48. táblázat: Hozzá tartozói nyugdíj	63
49. táblázat: Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	65
50. táblázat: Az MNB statisztikai mérlegei	66
51. táblázat: Az MNB mérleg szerinti eredményének és eredménytartalékának alakulása	67
52. táblázat: Az MNB költségvetési veszteségtérítéseinek előrejelzései.....	67
53. táblázat: Adósságszolgálati bevételek és kiadások 2006-2008 között	68
54. táblázat: A központi költségvetés várható elsődleges egyenlege 2010-2012 között.....	71
55. táblázat: Adósságszolgálatához kötődő pénzforgalmi kamatkidadások és bevételek.....	71
56. táblázat: Az adósságszolgálat pénzforgalmi kamatkidadásai	72
57. táblázat: Adósságszolgálatához kötődő eredményszemléletű kamatkidadások és bevételek	73